

REDACȚIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/4
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
N-rit de Duminică pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.

Manuscripte nu se napoiază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 60 bani de
fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Serisori nefrancate nu se
primesc.

Anul IV.

Număr de Duminică

Nr. 3

O pățanie și un sfat.

(R.) Toate foile ungurești din Budapesta aduc știrea, că într'un sat de sub Podgoria Aradului, la Barațca, un avocat ungar, luându-se la ceartă cu un Român, care se duse la dînsul în afacere de proces, a vîrît cuțitul în pieptul Românului; în câteva clipe Românul și a dat suflul.

Foile ungurești din Arad nu scriu însă nimic despre întîmplarea aceasta. De ce? Pentru-că chiar Ungurilor trebuie să le fie rușine. Un avocat care trăiește de pe spinarea Românilor, nu trebuie să omoare, e destul să ocărăscă p'un Român, pentru-că noi toți să putem zice, cu drept cuvînt: Românii! blăstămați să fie aceia dintre noi, cari calcă pragul unui avocat neromân.

Ear' foile maghiare din Arad știu toate, că dacă nu s'ar duce Românii la advocații unguri și Ovrei, mulți dintre acești advocați ar trebui să-și închidă cancelaria.

Știm însă tot așa de bine și noi că advocați, cari mai mult strigă împotriva Românilor, bună-oară d'alde Barabăs, și-au făcut stare indeosebi prin faptul, că o mulțime de Români au avut slăbiciunea și păcatul să se ducă nu la avocat Român, ci la cel străin de neamul românesc, cari — ca Barabăs — pe când în cancelarie îi zice Românului — se înțelege: celui pe care-l știe cu stare — „drage fratye”, că atîta știe și el româneste, în Dieta din Pesta dă pe noi, în cât par-că am fi dușmanii acestei țeri.

Tochmai de aceea, suntem datorii noi, cei-ce cu adevărat voim să slujim neamului nostru, ca și cu acest privilegiu, să atragem luarea aminte a țeranilor noștri asupra rîului obiceiului orî mai bine: a păcatului neiertat de a merge cu procese la advocați străini de neamul românesc, ba încă la advocați, cari nu odată au dat dovezi că-î urăse și batjocoresc pe Români.

E o adevărată primejdie națională acest lucru.

Intăiu: pentru că în chipul acesta Românii ajută să se îmbogățească străinii cari lucrează din răspuțeri întru slăbirea Românilor. Și a doua: pentru-că mergînd țeranii noștri la advocați străini, Ungurii și Ovreii cu drept cuvînt pot zice: eată, cărturarilor români nu se bucură de dragostea țeranilor; — își iau astfel curagiu să lovească încă și mai mult în noi, cei cari ne-am închinat viața să luptăm pentru popor.

Poporul dacă dorește deci o soartă mai bună, să asculte sfatul nostru, a celor cari luptăm în șirele dîntăiu, și departe să se țină de tot ce este străin: de avocat străin, de negustor și meșteșugar străin, că altfel nici-odată nu ajungem să ne închegăm și să fim destul de tari a ne împotrivi potopului străinismului și tuturor loviturilor venite asupra

noastră tocmai din partea celor în-grășați din sudoarea Românilor.

Atragem luarea aminte a țeranilor noștri asupra acestui rîu, cu atât mai ales, cu cât d'o vreme încoace advocații străini au năvălit și asupra satelor românești, unde — ca și la Barațca — îi vedem cu căta „bunăvoință” (?) se poartă față de Români. Sunt comune românești, în cari s'au încuibat chiar câte 2—3 advocați străini și, durere, Români se duc la ei par-că mai bucuroși de cât la Români.

E un păcat al Românului să-î creadă învățat și domn numai pe strein... În sufletul Românului iobăgia de veacuri a înrădăcinat, par-că, credința, că din sînul nostru nu se pot ridica oameni mai aleși și cu priceperea streinilor... Îi vine ciudat și se întrebă cu inoasă: ce adevă, feciorul vecinului seu, pe care l'a văzut jucându-se prin praful satului, să poată fi bun avocat? Se duce mai bucuros la Moritz ori Kobi, fiul arăndașului care a jefuit satul...

Să înceteze odată păcatul acesta! Să ia aminte fiecare sătean, că mergînd la străin, acesta nu va avea alta grijă de cât ca prin procesul ce 'i-s'a încredințat, „să tundă” — cum zice Românul — cât s'o putea mai mult și pe unul și pe altul! Și cine nu știe oare, că din păcate, Român cu Român se ceartă, și astfel avocatul strein ori câștigă ori perde procesul, cheltuielile tot un Român le plătește!

Am auzit însă plîngerii, că și între advocații români ar fi unii prea lacomi. Se poate! Cine nu știe însă că străinii toți sunt lacomi? Și — la toată întîmplarea — nu poate să fie un străin mai milos față de Român de cum este și trebuie să fie Românul!

Și încă ceva: când e vorba că am cheltuit, pentru neam pierdere este numai când cu banii noștri am îmbogățit pe strein.

Eată de ce trebuie să folosim fiecare prilej întru a sfătui pe Români: nu călcați pragul streinilor, ci Român la Român să se ducă în toate necasurile și nevoile, dar' mai ales atunci, când e vorba de a cheltui banii.

Cine altfel face, mare păcat săvîrșește!

„Kronstädter Zeitung”, organul sașilor tineri dela Brașov, în numărul său dela 18 Ianuarie n. reproduce articolul remarcabil al ziarului „Deutsche Zeitung” din Viena, articol în care se arată pe larg cum dela procesul Memorandumului încoace relațiunile dintre Români și Maghiari departe de a se fi schimbat în bine, dar s'au înrăutățit încă. Arată cum chiar procurorii de stat înveninează lucrurile, numind, cum a făcut contele Lazar, „cap de bandiți” pe Avram Iancu, marele erou român. Ziarul german scrie d'asemeni și despre interpellarea pe care a făcut-o în congregația dela Sibiu dl Dr. Comșa.

Fiumanii contra Ungurilor. În seara de 24 Ianuarie n. mai mulți Unguri din Fiume au fost zdravîn bătuți de Croații și Italienii d'acolo. Câți-va Unguri se duceau adică la un bal costumat, îmbrăcați fiind ungurește. Croații și Italienii s'au luat după ei pînă la cafeneaua „Coroana”. Aici alți Unguri au vroit să apere pe frații lor luați la goană și astfel iute s'a încins o bătăie sângeroasă, cărei poliția abia i-a putut pune capăt.

Despre cauza bătăii, „Budapesti Hirlep” (de la 25 Ianuarie) scrie:

„Italienii și Croații, cari înainte se urau de moarte și se băteau, acum s'au înfrățit ca împreună să bată și să urască pe Unguri.”

Și totuși înțelepții Ungurimii, în loc să caute mijloace prin care să îmbuneze pe nemaghiari, pe fie-care zi născocesc câte ceva urît naționalităților.

LA CONGREGAȚIE.

Luni, la 29 Ianuarie n. se va ține adunarea generală de iarnă a congregațiunii comitatului Aradului.

Fînd la ordinea zilei afaceri de înscrutare, toți membrii români sunt rugați să se prezinte.

Ca de obicei, clubul român comitatens va ține, la locul obișnuit, o conferință prealabilă în preseara congregațiunii.

Plățile oficerilor.

(U). Dela învățătorii legea cere calificăția de patru clase medii și patru ani de preparandie, și le hotărăște un salariu de cel puțin 300 fl., destul ca să nu peară de foame, dar puțin pentru un traiu cinstit. De aci încolo îi lasă în grijea susținătorilor de școale de a le face plătuță și mai bună. În schimb pentru această plată le cere cea mai grea și de mai mare însemnătate lucrare în stat: a crește obștei cetățenii luminați și a feri țara de răutăți.

Dela oficerii cere legea tot patru clase medii și patru de școală militară, adevărat aceeași calificățiune, și în schimb le dă minimalul plății de patru ori atât de mare ca și unui învățător și apoi cu avansări mari, și câte înlesniri se pot, toate. În schimb pentru aceste jertfe ei împlinesc o slujbă comodă: de a fi stăpâni pe viața soldaților.

Acum se desbate în Dieta țerii proiectul asupra urcării salariilor oficerescii, va să zică se pregătesc noue jertfe pentru țară.

Ar fi vremea cea mai potrivită de a face nițică asemănare între plățile din starea civilă și din starea militară și apoi între serviciile ce le fac țerii învățătorii și oficerii. Mai presus de toate însă ar fi de dorit să se ispitescă pricina sinuciderilor din cale afară multe și a mortalității soldaților, între

cari deși aleși sunt cei mai sănătoși, — totuși mortalitatea e bătătoare la ochi.

Ne indeamnă la aceasta mai ales casurile nespuse de triste ale mortalității din garnisoana Aradului, ce ne face a presupune, că tratamentul soldaților e prea greu și neomenos.

Dar' noi nu avem deputați în Dieta, n'are cine să vorbească în numele nostru și pentru fiii noștri, ear' domni maghiari n'au grije de aceasta ci numai de caracterul politic al armatei, că nu e destul de maghiară, duh și comandă maghiară le trebuie, de aci încolo piară lumea.

Scriem acestea ca cel puțin deputații de naștere români, cari însă represintă guvernul, să-și aducă aminte de floarea națiunii, de tinerimea noastră și să-și ridice glasul pentru ocrotirea lor de schingiuri, și apoi că țeara nu e pentru-ca să se facă părăzi militare pe conta ei, ci ca să se îngrijească de pacea launtrică și de bunele relațiuni în afară, ca să nu aibă lipză de un colos atât de mare de armată, ci din contră, să se ridice în cultura productivă pentru țeară, căci mintea luminată câștigă și adună, ear' glonțul împrăstie și nimiciește.

Mai încet cu sdrăncănirea armelor și mai des cu drepturile popoarelor!

DIN ROMANIA

Dela Senat. În ședința dela 22 Ianuarie (intăia după vacanța) prezidează dl Th. Văcărescu, vice-președinte. Prezenți 63 d-ni senatori.

Dl Vice președinte comunică Senatului răspunsul dlui președinte de consiliu al Regatului Italiei la telegrama de mulțumire și omagii a Senatului Românesc. (Aplause).

Apoi face elogiul decedatului Menelas Ghermani și declară vacant colegiul I de Senat din R.-Sarat.

Dl general G. Manu citește decretul relative la schimbarea ministerială (numirea dlui T. Ionescu la finance, a dlui Istrate la culte, și a dlui I. Grădișteanu la lucrări publice), la concediul acordat dlui G. Gr. Cantacuzino și la însărcinarea dlui general G. Manu cu președinția consiliului.

Spovedania Englezului.

(Se potrivește însă foarte bine și la alți asupra-țori îngâmfați.)

Indeplinind dorința, ce s'a dat pe față în obștea poporului englez, ziarul „Daily Telegraph” publică pe larg convorbirea ce a avut-o unul din reprezentanții sei în lumea mare engleză, cu „unul dintre cei mai renumiți și experimentați oameni în ale științei războiului”. Reprezentantul foaiei englezești scrie:

„Fiecare națiune se împotrivesc a recunoaște înfrângerile sale, dar' nu este națiune, care în privința aceasta ar fi atât de îndărătnică, ca și noi Englezii. Pare că ne închipuim, că suntem nu numai în timpurile de față, ci de la natură chiar și pentru totdeauna aleși a fi cea mai mare țeară din lume. În adâncul inimii noastre nu putem cuprinde, că o oare-care neglijență sau scăpare din vedere ne poate face să

perdem superioritatea noastră de drept; sau că vre-una din națiunile inferioare ar pute îngrămădi destulă putere și experiență, pentru a ne răspunde într-o zi și a ne lua locul.

„In ochii nostri *Francezul* este un lăudăros: *Germanul* un pedagog în niște cioboate groase; *Rusul* un barbar șiret.

„In ciuda vorbelor noastre late de a învinge peste ori-ce depărtare; despre lesniciunea de a se înțelege popoarele ele între ele; despre comunitatea culturii și mai știu eu ce vorbe frumoase, — noi Englezii suntem poporul cel mai neaccessibil insular din lume. Această proprie a noastră supra-prețuire și desprețuire a vecinilor nostri sunt tocmai acele însuși, care stănesc și atâță indignarea întregului continent și ne bagă într-o încurcătură fără leac, când suntem puși la probă.

„Este acum în lume în contra noastră o preocupare, precum ea era odinioară, sub *Ludovic XIV.* și mai târziu contra *Franciei*; ear' da' nu ne vom reculege în curând, împotriva împărăției englezești se va încheia o așa coalitie, ca la timpul său contra lui *Napoleon*. El însuși deșteptase în Europa dorința de a' l' nimici; și dorința se făcu trup.

„Aroganța poporului nostru insular, care nici când nu vrea să respecteze deplin pe protivnicul său, popor care nici odată nu vrea să preîntâmpine primejdiile și a lua măsuri de siguranță — eacă vechea slăbiciune temeinică, care a dat naștere la starea de azi, ear pentru această slăbiciune să nu facem răspunșabili pe generali sau guverne, ci întreaga națiunea. Acest păcat ereditar de a disprețui mereu și neînțelegând pe alții, nu va fi poate vindecat decât atunci, când Englezii vor căpăta ceva spre aducere aminte din partea unui adversar european.

„Suntem demoralizați în urma victoriilor noastre asupra raselor sălbatice și am uitat cu totul, că cu războiul stă treaba întocmai așa ca și cu muzica: a te deprinde rău este mai stricăcios decât a nu te deprinde de loc.

„Și de ce am desprețuit pe Buri? N'am cunoscut aproape nici pe un Englez din Africa-sudică, care n'ar fi fost convins că Buri sunt niște „lași ticăloși“, care nici când n'ar pute da pept la pept cu soldații englezi. Nainte de ultimul răzbel cu Buri nici un lucru n'ar fi putut convinge pe ofițerul englez, că acești Buri murdari nefrisăți (*budös bocskor, töt nem ember.* R. Tr. P.) ar pute să se lupte cu soldații englezi bine instruați și uniformați. Și acum ce vedem? Trupele britanice cele mai harnice, ce vr'odată au fost duse în răzbel, sunt încungiuurate, impresurate (și bătute cumplit R. Tr. P.) în toate părțile. Eacă o situație, care ar pute să ne vindea de orbul nostru egoism național ...

„Pentru ca lucrurile să se întoarcă earăși spre bine, trebuie să ne lăpădam de teoria (gândul) superiorității noastre naționale și să învățăm de cu vreme, că trebuie să facem tot aceleași opintiri persistente și rezolute ca și celelalte națiuni, pentru a ne menține la înălțimea celorlalte lumi...

„Nu știu, dacă vom mai încerca înfrângeri și mai departe în Transvaal (scrișele acestea apăruseră în foaia englezească pe la 6 Ianuarie R. Tr. P.) Dacă da, atunci nu sunt sigur oare n'ar fi asta tocmai ceva bun pentru noi. Că războiul se va sfârși în urma urmelor cu biruința noastră, e sigur (Eacă cum s'a înșelat vestitul conducător în ale răzbelului R. Tr. P.) dar cu cât va fi mai țepănană lecțiunea ce o vom căpăta, cu atât mai bine. Căci avem trebuința a fi pedepsiți, încă binășor, pentru înșălfarea noastră națională“

Teama de Români.

Kossuth Ferencz, fiul mic al vestitului său tată, scrie în „*Egyetertés*“ (dela 25 c.) un articol în care-și arată frica mare de Români.

Eată ce zice anume :

„Unitatea de stat maghiar numai un singur neam o primejduște serios: *neamul românesc!*

Români aceștia sunt primejdioși prin însușirile lor. Ei țin adecă la limba lor cu o putere de nelăvins; ear Ungurul este îndată gata a vorbi o limbă străină, așa că în comunele amestecate, *Ungurimea vorbește și ea românește.*

Pe întreaga Cămpie (ardeleană) până la Cluj aproape, cel în căsătorie mixtă,

vorbește limba românească. *E fapt că în Ardeal cele trei neamuri* (Ungurii, Secuții și Sașii) vorbesc între dâsele românește.

„Poporul românesc nu numai prin aceea atrage la sine pe alții, că ține la limba sa și nu vroește să vorbească altă limbă; dar și prin alte însușiri. Cel cari îi cunosc bine pe Români, vorbesc cu multă laudă despre obiceurile draguțe ale acestui popor; se mulțumesc cu puțin, totdeauna sunt veseli, așa că neamurile străine ce locuiesc aproape de Români, se apropie bucurios de el.

„Românii au reușit ca din scoile lor și din autonomia lor largă bisericească să facă un puternic cuib național. Pentru că legea gr. orientală a devenit lege națională. Pentru liturgia lor românească Secuții gr. cat. din Kebel, Șovard, Șovata, G. St. George etc. au fost siliiți să învețe românește și s'au și romanisat pe jumătate.“

„Și totuși chiar acum, fruntașii maghiari își frământă capul cum să ne facă Unguri, cu ajutorul colonisărilor. Le am spus-o însă și le-o mai repetăm: *trudă zadarnică!*

Bánffy nu se astimpără.

O știre proaspătă din Budapesta spune, că în cercurile politice și ziaristice de acolo se vorbește cu foarte mult interes despre o acțiune mai nouă, pornită de fostul ministru președinte *Bánffy Dezső*. S'a ținut adecă acolo Mercurii seara o ședință de constituire a unei noue societăți pe acții, care cu începere din 1-a Februarie să scoată în capitală o mare gazetă politică bánffyistă.

Știrea e privită de patrioți cu îndoit interes. De la încetarea foilor guvernamentale „*Országos Hirlep*“, „*Nemzet*“ și „*Magyar Ujság*“ o mulțime de publiciști „liberali“ dar fără păne se învrtesc prin capitală pe la *Bánffy* mai ales stăruind să scoată o foaie mai mare de cât toate câte *Bánffy*-știi le aveau înainte. Mai de interes e însă împrejurarea, că conducătorul politic al noului ziar cotidian are să fie însuși baronul *Bánffy*.

Noua societate va avea ca scop să scoată în capitală din zece părți ale zărilor și așezărilor din țară etatea exclusivă a lui *Bánffy*.

Noua gazetă va apărea — în fine care seară și în care reviste — în zărele „*Magyarország*“ ori „*Magyar Nemzet*“, ear numele ei va fi: „*Szabad Szó*“ (Cuvânt Liber!). Ca redactori se pomenește: *Dr. Fáy Ete* dela „*Egyetertés*“, ca șef-redactor, apoi *Kocsis Zsigmond*, fost redactor la „*Magyar Ujság*“ și *Kobor Tamás*, cel cu articolele sensaționale din revista „*Hét*“.

Pe acestia o să-i căpătuiască acum cuconul *Bánffy*, ear în schimb acești „alești“ trabași ai lui, vor avé să lupte pentru „principiile mărețe“ ale fostului satrap al țerei.

Războiul buro-englez.

Tot știri rele pentru Englezi. La Londra ministerul de război a publicat deja lista celor 8000 Englezi morți, prinși și răniți în lupta cu Buri din Transvaal. Ear cât despre neliniștea marelui oraș, se telegrafează, că de Mercurii mil de oameni stau ziua întreagă înaintea ministerului și cu o neșpusă grije așteaptă știri...

Ear știrile ce vin sunt nu se poate mai rele. Generalul *Warren*, care plecase să despresoare *Ladysmith*, stă pe loc de 4 zile, deoarece ce Buri de la *Spions-Kopp* sunt așa de tari, că în zilele de 22, 23, și 24 Ianuarie au respins de mai multe ori năvala Englezilor. Și fără a lua dealurile de la *Spions-Kopp*, armata engleză nu poate înainta. Sâmbătă până noaptea târziu s'au bătut și Englezii au suferit pierderi grozave. La fie-care privilegiu Buri dovedesc nu numai că au armele cele mai bune, dar că și știu să lupte cu vitejie și înțelepciune.

Eată, de pildă, ce se telegrafează despre lupta de la *Magersfontein*:

„Generalul Burilor, *Cronje*, a întins cursă Englezilor după cum urmează: Pe virful dealurilor a pus

Buri cu puști *Henri-Martini*, ear între tufe de la poalele dealurilor a pus de cei cu arme *Mauser*. Englezii pe cei de la poale nu i-au observat însă, căci pușca *Mauser* are praf fără fum, și astfel au înaintat trăgând tot înspre vârful dealurilor, în vreme ce Buri de la poale trăgeau de minune și fără să le șuere măcar un glonț la ureche. Englezii s'au apropiat până la 30 pași de Buri și numai atunci au observat cursa. Au luat-o la fugă, căci focul Burilor era năpraznic.“

O știre din Londra, primită din *Spearmanfarm* cu datul 25 l. c. vestește acum următoarea „învingere“ a Englezilor:

„Trupele generalului *Warren* Marți noaptea au ocupat *Spionskop-ul*. Oastea engleză a surprins o trupă a Burilor astfel, că aceasta a luat-o la fugă. Locul cucerit astfel Englezii și-l-au ținut ziua întreagă, deși au avut să îndure un atac foarte înversunat. Pierderile de azi sunt foarte mari și generalul *Wolcamp* este grav rănit“.

O altă știre însă, sosită în același timp la *Bruyella* vestește:

„Generalul *Warren* a ocupat numai un mic punct al *Spionskopp-ului*, care era apărât abia numai de o gardă compusă din câțiva soldați Buri. *Spionskoppul* însuși este ocupat de 10.000 de Buri. Ministrul de război englez a mărit știrea despre neînsemnata învingere, numai ca să mai dea o mică nădejde celor din parlament despre mersul nenorocos al războiului“.

Din *Spearmancamp* cu datul 23 l. c. se vestește:

„Bombardarea între Buri și Englezi a ținut toată ziua și trupele engleze nu pot de loc să meargă înainte. Buri nu numai că au aci mai multe tunuri de cât Englezii și că în lini neîntreruptă coasta dealului de la *Dea-* *berg* o țin ocupată mai multe miliri de răzari, — dar ei par a fi gata să înceapă lupta pentru timp neprevăzut“.

O conferință importantă.

Umiditatea pământului în 1900. În 10/22 Ianuarie, societatea de științe fisico-chimice din București a ținut ședință publică în una din sălile Universității. Această ședință a fost onorată cu prezența d-lui general *Manu*, președinte ad-interim al Consiliului și ministru de interne și fost președinte al societății. D-sa a și deschis ședința și a presidat-o.

La ordinea zilei era conferința d-lui *Cornel Roman*, directorul stațiunii agronomice dela *Ferestrău*, despre „umiditatea pământului în anul 1899 și despre efectele umidității asupra vegetațiunii“.

A vorbit mai întâiu despre modul și gradul în care umiditatea este reținută de diferitele soluri, și despre procentele de umiditate necesare pentru creșterea plantelor. Apoi a arătat experiențele făcute la stațiunea agronomică și rezultatele obținute în anul trecut 1899. Îndeosebi interesantă este constatarea, că umezeala aglomerată în timpul iernii este de cea mai mare importanță pentru recoltă, și că seceta din iarna trecută a contribuit poate chiar mai mult la desăstrul ce-l avem, decât seceta din timpul verii.

Planta care a rezistat mai bine secetei a fost lucerna, care din cauza rădăcinilor sale lungi pătrunde în pături foarte adânci ale solului unde umezeala este mai bine păstrată. Conferențiarul a insistat foarte mult asupra importanței ce ar trebui să se dea culturii lucernei, care este cea mai avantajoasă plantă furajeră din toate punctele de vedere, atât a calității și cantității, cât și a culturii. Solul României, atât din cauza adâncimii, cât și a compoziției sale, este escelent pentru cultivarea lucernei. Conferențiarul îndeamnă cu căldură pe ministrul domeniilor, să ia măsurile ca lucerna să fie sămănată în întinderi cât mai mari în țară. Cu chipul acesta vom fi feriți pe viitor de crize sgricole atât de generale, căci am asigura pentru totdeauna nutretul vitelor noastre.

La sfârșit dl *Roman* a arătat încercările ce trebuiesc făcute în toate părțile

țerei pentru a constata umiditatea solului, căci numai în chipul acesta vom pute face o agricultură sistematică și rațională.

Grevele minerilor.

De mai multe zile zeci de mii de muncitori în ocnele de cărbun din câteva țeri austriace s'au pus în grevă, adecă au încetat toate lucrările în ocne. Pricina resvrătirii lor este, că ei cer plată mai mare și mai puține oare de muncă pe zi.

Ear' aceasta nu e lucru puțin, căci prin greva muncitorilor țeara suferă foarte mult și ori ce lucrare în fabrici stă pe loc.

Au trebuit să întrevină autoritățile politice și prin ajutor militar să oprească pe greviști în tulburările lor grozave.

Nu însă prin putere volnică se pot molcomi asemenea resvrătiri, căci aci este vorba de pâne și de miserie, și numai prin purtare înțeleaptă numai dreptate făcând li-se poate pune capăt.

Maî multe știri telegrafice, sosite acum din locurile grevelor, precum: din *Pilsen*, *Teplitz*, *Brux*, *Mährisch-Ostrau* și altele, vestesc, că greviștii s'au mai liniștit și o mare parte din ei, împăcați fiind cu proprietarii de ocne, — au reînceput lucrul și e nădejde că și ceilalți vor face asemenea.

Maî îngrijitoare e starea de lucruri și astăzi în ocnele din districtul *Pilsen*. Maî multe companii de miliție au fost trimise pe la feluritele ocne, pentru a susține ordinea. Tot astfel și la *Mährisch-Ostrau*, de unde se telegrafează, că însuși ministrul austriac de justiție, baronul *Spens-Boden*, a sosit alaltăeri acolo din *Brünn*, pentru a se convinge de starea lucrurilor. Ear înainte de ameazi a chemat la sine și a ascultat personalul autorităților locale, cum și deputațiunea greviștilor. Muncitorii și-au pus toată încrederea în ministrul dreptății și nădejduesc, că acesta va găsi măsurile pentru îndestulirea cererilor drepte ale greviștilor.

ULTIME ȘTIRI

Slovacii către Buri.

Cel mai mare fabricant slovac, dl *Cornel Stodola* din *Liptó-Sz.-Miklós*, a trimes reprezentantului (unic) diplomatic al Transvaalului în Europa, *Dr. Leyds*, cu reședința în *Bruyella*, următoarea telegramă:

„Primești simpatia noastră cele mai cordiale. În numele multor Slovaci depotrivă gânditori.“

Dr. Leyds i-a răspuns lui *Stodola* prin următoarea scrisoare:

„Participarea sinceră isvorită din inimă și marile dovezi de simpatie, pe care le primește patria-mi ce se luptă pentru libertate și bunul său drept, atât dela oameni particulari, cât și dela corporațiunii întregi, trebuie să pătrundă în inima, trebuie să mă emoționeze în adâncul inimii. În numele guvernului meu și al compatrioților mei combatanți vă exprim mulțumirile mele cele mai călduroase.“

„*Nar. Noviny*“, dela 23 c., care aduce această preschimbare de simpatii, adaugă:

„De sigur, că fiecare Slovac adevărat se alăturază la felicitările dlui *Stodola*.“

ACTE ȘI FRAGMENTE.

Cuvântul către frații români a tinerimii române din Pesta.*)

Fraților Români!

Așa grație mântuitorului nostru Christos: Dați lui Dumnezeu și împăratului ce e a împăratului! Mântuitorul nostru prin zi a aceasta, nu au voit alta să zică, de cât fleștecraia om să li-se dea, ce lui după drept se cuvine; așadar și Românilor să li se dea aceea ce li-se cuvine după dreptate și după cuvântul lui Dumnezeu.

Vedeți, fraților Români! noi de sute de ani nu am avut metropolit din sângele nostru! Vlădicii în eparchiile românești mai toți s'au ridicat din stul străinilor, din stul sârbilor, ba și din protopopiatului și din parochiile cele mai bune Români nostri au fost scoși și goniiți, da ce să zicem despre direcția școalelor noastre? Aceea de când ne pomenim tot în mâna străină o știim! Și ce au urmat din aceste? Au urmat aceea că direcții și păstori străini nu s'au silit a păste, ci numai a mulge și a tunde oile sale! De s'au ridicat în cinul preoțesc vre-un tiner Români, despre care s'au știut, că are un zel spre fericirea neamului sau mai înfocat, unul ca acela în loc de a fi putut ajunge la o slujbă mai mare, în care ar fi putut folosi neamului românesc, în toată viața sa au fost alungat și gonit! Ba ce e mai mult, goaștea aceasta au fost întinsă și asupra mirenilor, din cari unii din pricina aceasta au fost siliți a-și părăsi neamul și țara sa! Când ne duceam la un protopop sau la un vlădică sârbesc, ca să ne plângem durerile și să ne descoperim dorințele noastre, ce mângăiere am avut? Sau am fost plătiți cu făgăduinți goale și deșerte, sau ni-s'au arătat ușa!

No, acum fraților Români! ce gândiți, au fost drept ca să pășim și să suferim noi unele ca acestea? Ba aceasta n'au fost drept! Ce dar' să facem ca să ne mântuim de asemenea asupriți! În privința aceasta avem două datorii mai de aproape; una este ca noi Români, cu o inimă, și cu un suflet să strigăm: Despărțire de către sârbii! Adecă să cerem ca nouă Românilor să ni-se dea metropolit, vlădică, protopop, preoț, direcții și dascăli numai din sângele nostru! Ear' cealaltă datorie este: ea să ne siliim a avea cât mai mulți oameni învățați și bărbați luminați!

Preoțimea sârbescă răpind drepturile noastre destul s'a îngrășat din sudoarea noastră, fle-ți de bine! însă fle și îndestulată cu atâta! Noi nu voim să facem asemenea faptă, noi numai ce voim a fi îndepărtați de la o asemenea preoție; să fim noi Români stăpâni nostri; apoi frații nostri sârbii fle stăpâni s-ii! — Cine nu cunoaște aceasta de drept, nu e creștin adevărat, nici om cu inimă curată!

Fraților Români! Pașii cei dintâi pentru despărțire s'au făcut, căci cei mai luminați bărbați din sângele nostru în luna aceasta (?) adunându-se la olaltă în Pesta, după o consfătuire între sine ținută, au asternut înaltului ministru unguresc o rugare **) ca Români să se despărtească de către sârbii nu cu legea care e sfântă și nestrămutată, ci cu preoțimea; adecă: ca noi Români să avem metropolit și preoți, direcții și dascăli, numai din sângele nostru. Înaltul ministru au făgăduit, ba și

în faptă au arătat, că toate voesc a face pentru fericirea neamului românesc. Deci fraților Români pe bărbații aceștia cari s'au trudit, și se trudesc și cu jertfrea sa pentru înflorirea și fericirea neamului românesc, toți din toate părțile să li spriginim și din toată inima cu toată puterea să li ajutăm! Cuvântul lor să fle sfânt înaintea noastră! Căci neascultarea naște învrăj-bire, învrăj-birea răfără puterea, apoi vai de puterea răsfirată.

Dar' de s'ar ivi printre noi așa fel de oameni care zice: că aceia cari voesc despărțire de către sârbii, voesc a strica legea, unora ca aceia să nu le credem fraților că aceia sunt amăgitorii și vrăj-mașii neamului nostru, aceia sunt filii să-tanei eșii din fundul iadului, ca să facă vrăj-bă, și să samene întunec în tre Români! Pofta acelora e pofta necurată, căci voesc a ținea pe Români și de aci înainte supt jugul sârbesc și în orbia de mai înainte. Deci la satana cu ei! Glasul nostru cel puternic să fle despărțire de către sârbii!

Ce se atinge de datorința a doua, adecă ca să ne siliim a avea cât mai mulți oameni învățați și bărbați luminați, împlinirea acesteia atârnă drept dela noi. Dacă vom trimite încă acuma pruncii la învățatură, nu peste multă vreme se vor ridică din stul nostru oameni înțelepți și învățați, decă înmulțirea oamenilor înțelepți atârnă drept dela noi. Dară spre trimiterea pruncilor nostri la învățatură ne îndeamnă fericirea aceea, pentru căștigarea căreia atâta ne frământăm și ne sârobim. Omul cu cunoștință mai multă, mai lesne poate folosi împrejurările spre fericirea sa. Apoi dacă vor învăța pruncii nostri, și se vor deosebi prin învățatura și purtarea lor cea bună, nu ca până acuma, nu numai popă ori dascăl vor putea fi, ci se vor pute așeza de judecători și domni la comitatouri; ba dacă vor avea siliință și minte mai mare, se vor face domni mai mari și decât spanul. Deci fraților să nu întârziem cu trimiterea la școală! căci întru toată întâmplarea se vor face mai fericiți de cât noi, și oarecând va vor binecuvânta și în mormânt casele noastre!

Acum către voi ne întorcem, Fraților Români din Ardeal! Țeara Ungurescă după legile, ce s'au încheiat în Adunarea a anului curgător (1848) începe a înflori; la noi toți de o potrivă poartă greutatea țerei, și prin aceasta starea noastră s'au foarte ușurat, căci o parte din porție, și din celelalte greutăți care numai noi le purtam, au luat-o asupra lor nemeșii, noi toți suntem asemenea, la noi nu se mai află domni și iobagi, ci numai oameni slobozi; aceea nu mai slujesc domnilor de pământ, nu mai fac robotă, nici nu mai dau dijmă, Români cei mai învățați se pun în direcții; preoțimea și dascălii românești vor fi plătiți prin Țară, (?) și nu vor fi siliți a trăi numai din sudoarea sâracilor, cu un cuvânt foarte multe folosuri am dobândit.

Însă, fraților ardeleni, când noi ungurenii, cari suntem de-un sânge cu voi, ne bucurăm de ușurarea în drepturile ce le-am dobândit; atunci cu durere vedem că voi gemeți sub jugul apăsării; noi suntem slobozi, iară voi robi; noi nu facem robotă domnilor de pământ, ear' voi îngârjobați de greozimul slujbelor, noi nu dăm dijmă, după voi și pielea trag; la noi Români învățați se pun în direcții; la voi din toate părțile sunt prigoniți; la noi preoți și dascăli se vor plăti prin țară, ear' la voi sunt siliți a trăi numai din sudoarea sâracilor; cu un cuvânt noi avem un viitor frumos, ear' viitorul vostru fără noi e cu totul îngropat.

Ne doare, fraților, inima de jalnică voastră soartă! Dorința noastră este ca cât mai curând să vă vedem scăpați de ea, însă nu e cu putință ca să puteți almintrelea scăpa de jug, numai așa dacă

veți da mâna cu noi, — decă pârținiți din inimă împreunarea Ardealului cu țara noastră! Nu ascultați de amăgitorii, aceia vă pot multe fâgădui, însă nimica nu vor împlini! Feriți-vă dar' de ei — și ascultați de noi (?), căci noi precum voim fericirea noastră, așa voim și fericirea voastră!

Să trăiască țara, să trăiască împăratul și Craiul nostru, să trăiască Ministeriumul, să trăiască Libertatea, Egalitatea și Frățietatea!

Tinerimea română din Pesta.

Datul nu e pus, dar din actele premergătoare e evident, că actul acesta s'a proclamat respective publicat imediat după adunarea din 9/21 Maiu 1848.

Emilian Micu.

MONOGRAFIILE COMUNELOR.

În adunarea generală a „Asociațiunei aradane” P. Cuvioșia Sa Păr. V. Mangra a propus, ca să se facă istoricul (Monografia) comunelor de aici de la marginea românișului.

Nici că s'ar fi putut face o propunere mai bună, decât aceasta, căci întru adevăr de atâta timp trăim p'aici și nici azi nu ne cunoaștem cu siguranță trecutul nostru. Ear pe viitor nici atâta, căci legea pentru maghiarizarea locurilor va face, ca nici semna de numire românească să nu mai rămână și urmașii nostri vor ține de vis că aceste locuri au avut numiri românești.

Să ne siliim deci din răspuțeri să facem, cum putem „istoria” ori mai bine zis „Monografia” fiecărei comune, scriind despre toate întâmplările și lucrurile însemnate. Să nu uităm a scrie și tradițiile ce sunt despre felurite locuri din hotăr, cari tradiții de multe ori asemănate cu datele istorice ne spun curatul adevăr. Nu este comună, în care să nu fie atare loc, despre care bătrânii satului să nu știe povesti că acolo a fost atare mănăstire, ori cetate, că într-alt loc sunt gropi cu oase multe de pe vremea uriașilor, etc.

Asămănând acestea apoi cu „Diplomele” ori documentele vechi ce sunt despre fie-care comună, pe la felurite persoane — particulare — ori chiar prin arhivele comitatense, vom pute deduce curatul adevăr.

Aici, pe câmpia Aradului și la Podgorie avem cele mai interesante locuri, cari încă și în timpurile vechi au avut însemnătate mare, de pildă Șiria, care mai demult era „Siri”. — Giula, Arad, B. Ineu, Pâncota, Galga. (Într-un document de la 1214 figurează ea și Galosa), Micălaça, Păuliș, Lipova și Curtici (sub numirea de Curtile.) Tot așa satele de-alungul Murășului de la Șoimuș până la Cenad au avut însemnătate ca și granițe militare împotriva Turcilor, cari se țineau prin Bănat.

Adunate toate aceste date și documente, vom căpăta o descriere a unui ținut adevărat românesc, și care va resturna toate bărfelile, că Români din părțile aradane sunt veniți din alte părți și că n'ar fi adevărați Români, ci numai niște amestecături de neamuri.

Scrutând, ne vor isbi numirile vechi de familii române, cari numiri s'au păstrat până în ziua de azi între familiile românești. Vom afla că nume ce pe atunci erau la familiile frustate, ce ocărnuiau ținuturile din felurite părți — și care ținuturi de alt-cum formau țerișoare aproape neatârnatate, ci numai Ducii și cnezii lor erau cu ascultare către regele țării — azi încă se păstrează la o mulțime de familii sătenești dar cari prin multe schimbări ce au schimbat persoanele și poziția, totuși li-a rămas numele tot în același neam.

Ar fi bine ca să se adauge către cele propuse de P. C. Sa Părintele V. Mangra, ca, numai dacă se poate, să-se no-

teze și familiile după nume, ori chiar și după locul de unde au venit în vremile bătrâne și de ce neam (rang) au fost!! Să se mai cerce între familiile străine, că mai află-se familiile nobile române — demult pierdute. — Abună oară, în partea dinspre Bihor, unde în cărțile vechi se vorbește despre următorii lui „Mariot” (Me-numorut, ducele Bihorului sau Crișanei) sub numele maghiarizat: „Maroti”.

Nu mai dacă ne vom da siliințe, multe lucruri interesante, multe comori naționale vom pute să descoperim, cari demult trebuiau descoperite, ca astfel, mai întâiu să fi vorbit noi despre casa noastră și să nu fi lăsat pe străini, cari și au bătut joc de noi și de căminul nostru.

Avem bătrâni de 90—100 de ani; dacă i-am întreba pe aceia despre întâmplările din satele noastre, câte ni-ar ști spune? Acu's doi ani a reposat în Șiria un moș vinic care a fost soldat și a luat parte în războaiele cu Napoleon cel mare, dacă li-s'ar fi scris cunoștințele ce le avea despre trecutul satelor aradane, s'ar fi adunat o mare comoară. El știa să spună, unde au fost sate și s'au nimicit de tot. Unde s'au adus străini ca să cutrupească pe Români ș. a.

Compatrioții nostri demult s'au trudit de și-au făcut istoria — cu deosebire a orașelor, ear mai apoi și a satelor.

Înainte de asta cu 8 ani am cetit „Monografia orașului Orosház”, despre care cine ar crede că înainte cu 200 de ani a fost numai un sătuleț de colibi, ear în urmă colonizat cu tot felul de neamuri.

Atunci m'am pus pe lucru. Am început să fac monografia comunei unde mă află de aproape 16 ani, dar am întâmpinat greutăți în aflarea documentelor vechi, ear de altă parte nu dispuneam de bani, ca să o tipăresc, știind bine că unii dintre ai nostri cetesc numai dacă capătă în cinste. — Acum, când Asociațiunea a luat sub scutul său publicarea monografiilor, cu toată bunăvoința voui pune-o la dispoziție.

Măderat, Ianuarie 1900

Petru Vancu.

De prin părțile Chișineului.

10/22 Ianuarie 1900.

Ca om, care mă ocup și cu comerțul, acum cu tîrgul de iarnă al Giulei, fiind și eu pe acolo, după ce am gătat cu lucrurile mele, m'am dus nițel în sus și în jos, ca să mai ved și să aud câte ceva. Interesându-mă foarte de starea Românilor noștri, am obiceiul să stau de vorbă cu cine îmi vine în cale, fie acela fruntaș sau chiar țeran mai simplu. Așa și la acest tîrg am convenit cu mai mulți țerani cinstiți de prin comitatele Arad și Bihor, precum și din comunele învecinate cu Giula. Am schimbăat vorba cu un țeran inteligent din fruntea comună Chitighaz, dela care am auzit unele lucruri jalnice, la auzul cărora m'am scărbit în suflet, și pe care nu le pot tăce, ci îmi țin de datorință să le dau publicității.

Îmi spunea bietul om cu lacrimi în ochi, că și la ei s'ar ridicat capul hidra cea spurcată, secta cea nebună a baptiștilor (așzărnicuși, porecliți altcum și „pocăiți”, sau după-cum li numesc foarte bine nemții din Aletea: „potcoviți”).

Așa s' vede, că acești lăpdași s'au înstrăinat de Sfta Biserică, precum și de națiune; preot nu le trebuie, de cruce fug, pe morți li înmormintează ei de ei. Vorbesc de rău chiar și pe părinții lor dacă sunt statornici în credința strămoșească, ba ce e mai mult, îi și bat. Poartă la casă gazete ungurești, redactate de niște „potcoviți” unguri din Pesta. Calendare românești nu le trebuie, ci își cumpără calendare scrise în limbă străină și redigiate de pocăiți. Pentru susținerea adunărilor, cum și

*) Păcat că tinerimea nu s'a subseris la proclamațiunea sa, ca să cunoaștem și eu numele tinerimii care se interesa așa de cu foie de viitorul națiunii române. Cu atâta mai virtos, cu cât dintre ei trăsoe încă și astăzi, bărbați vechi care au făcut parte din această bravă tinerime română!

**) Care s'a publicat în numărul trecut de Sambătă.

pentru îngrășarea „apostolilor” cari cutreeră satele, jertfesc foarte mult; cei mai săraci contribuie anual câte cu 20—40 coroane, ear cei mai cu dare de mână dau anual 50—100 ba chiar și 200 coroane, eventual și mai mult, și hrănesc pe câți trași-impinși veniți de pe la Sarkad, Szalonta, Orade, Peșta, Curticiu, Macea ș. a.

„Apostolii” lor cari propovăduiesc prin sate, sunt oameni din pătura cea mai de jos a poporului, decăzuți atât materialicește cât și moralmente; oameni, cari o parte înțelept a vieții lor au petrecut-o în temnițele statului, și cari până ieri-altăieri tot în sfadă au stat cu preoții și cu învățătorii, și cu nelucrarea și procesele și-au păpat averile. Intre Români, în părțile acestea e cel mai mare și mai inteligent unul din Macea, cu numele George Crișan, fost păpucar (cârpaci), care lăsându-se de butuc, s'a dat de „apostol” și e înzestrat cu puterea de a cufunda în apele Crișului pe cei-ce se numesc de „potcoviți”. Mai mulți dintre ei au fost cândva și epitropi parochiali ori culturali, dar furând bani și fiind siliți să-i restituiescă, acum s'au lăpădat și se răsună pe sf. biserică. Aud, că la Macea și Curticiu sunt și de aceștia. Acum după ce au mâncat tot și nu mai au ce să mănec pe acasă, se dau lumii de „sfinți”, de „apostoli”, cari cu cuvinte scoase din sf. scriptură, însă rău tâlmăcite, înșeală oamenii, și ei rid în pumni și în hohote de prostia și orbia oamenilor, cari se lasă înșelați și de pe cari mănec și beau boerește.

Tot de la acest țărăn fruntaș din Chitighaz am mai auzit, că un om de acolo, care are un fecior înurat numai de 2 ani, vâzând că și feciorul lui s'a lăsat înșelat de „potcoviți”, l'a rugat să se abată de gândul cel prost, căci din contră îl dă afară din casă. Feciorul (cărui tată-sau i-a predat averea), în loc să asculte de tată-sau bătân, s'a dat cu el în ceartă, amenințându-l că-l va bate și îl va da afară: Bietul tată, ca să-l oprească după cap și să-l înfrice, s'a dus la casa comunală să roage pe judele comunal și pe jurați, ca să-l citeze pe fecior și să-l dojenească.

Judele comunal, care pe de-asupra e și președinte la comitetul parochial, om cu frumoasă avere, însă — precum se vede — cu puțină pricepere, dimpreună cu alți doi jurați tot români și până aci de bun neam (numele judeului e George alui Tompa, numele juraților nu mi-am însemnat), —

în loc să mângâie pe bietul tată, l-au dojenit, și i-a zis să deie pace feciorului și să nu-l desbată, căci umbă în loc foarte bun, deoarece „pocăiții” se rează și cântă frumos, și de-ar ști el cât de bine e la șădunare, apoi și el s'ar lăsa de legea cea veche și s'ar duce cu el, căci — vezi bine — „pocăiții” sunt oameni sfinți și cucernici, cari după moarte vor merge în rai, însă ceialaltii, cari nu urmează lor, vor arde în focul nestins. Auziți oameni și buni români, ce sunt în stare să facă niște oameni mărginiți la minte și judecată!

Bietul om a cercat mângâiere, în loc de aceasta însă a primit o dojană stațnică și nemeritată, și în durerea inimii sale a zis, că: decăt să ceară sfat dela birăile satului, mai bucaros se va sfătui cu țigani corturari, dela cari mai poate auzi și câte o vorbă înțeleaptă.

De ar fi dreptate, atari oameni ar merita să fie aruncați din birăime, și nu președite la comitet — dar nici clopotar să fie!

Tot dela acest om din Chitighaz am mai auzit că vre-o câți-va din birăile satului au dat spate bisericii, pe care mai de un an nici că au cercetat-o, și Doamne! mare lipsă ar ave să o cerceteze cât de des, cerând dela bunul Dzeu inimă curată și duch drept, că așa doară-doară s'ar mai îndrepta. —

Nu vă lăpădați de fața lui Dzeu, ci cereți să-se pogoare duchul smereniei și al blândeții — asupra tuturora.

Tu Române din Chitighaz, precum și din alte părți, unde bătue nebunia pocăiților, această floxeră a veacului modern, trezește-te din somnul cel de moarte, căci „lumea s'a luminat”!

Nu crede la câți trași-impinși, ci fi tare în credința strămoșească, „pentru-că zilele rele sunt”!

De cei ce batjocoresc legea și neamul, te ferește și te păzește Dumnezeu, și ei să nu stai, de capi ai păcătoșilor te îndepărtează ca de un rău, ca de o ciură, căci acolo unde se răuăle și vă vorbesc multe bazeconii fără nici un înțeles.

Te apropie cu frica lui Dumnezeu, cu credință și dragoste de Sfta biserică, pe al cărei turn strălucește Sfta Cruce, simbolul biruinței și al credinței tale strămoșești, și ascultă-te rog—de înainte stătorii tăi, căci numai așa vei fi fericit și binecuvântat de D-zeu.

Călelorul.

DIN BIHOR.

La Botezul Domnului din anul acesta sfințirea apei în biserică română gr. or. din Oradea-mare s'a făcut cu pompă deosebită. De mulți ani nu s'a văzut la biserică gr. or. din Oradea mare așa paradă — își șoptiau bătrânii.

La s-ta liturgie, care s'a început la 9 oare, a pontificat părintele protopresbiter Toma Păcală, asistat de preotul militar Ioan Papp și de preotul local Pavel Bodea. Responsurile liturgice le-a executat corul vocal al „fundațiunii Zsiga”-iane sub conducerea învățătorului Nicolau Firu.

La ora 9 și 20 minute a sosit la biserică Excelența Sa fml. Lovetto, însoțit de general-maiorul Latscher, de colonelii Aulich și Br. Stipsits, de v.-colonelul Br. Katti, de maiorii Iancovici și Popovici și de alți ofițeri ai garnizoanei de diferite arme, în număr de vr'o 25.

Pe piața dinaintea bisericii era postat un batalion de onoare al regim. de infanterie nr. 37 sub comanda maiorului Vucici, cu muzica în frunte. În decursul liturgiei și la sfințirea apei, la pomenirea M. Sale, batalionul a dat salvele îndatinat, ear muzica cânta imnul poporal.

Entuziasmul poporului credincios a fost mare, când a văzut în biserică sa atâtea notabilități militare, ear străinii admirați și se întrebau, de unde atâtea onoare pentru Români?

Din Banat

Coriști harnici.

În comuna noastră Moșinița s'a înființat cor vocal la anul 1889 din 40 de membri afară de fete și neveste, și mulți din ei sunt învățători. Bătălul Ceresc, s'a susținut încă un an neavând președinte dintre oamenii mai inteligenți, ci dintre economi, a fost preot ca președinte 3 ani, apoi a abis; din ce cauză nu știm, că după ce ni-a abis d-lui, am împărțit banii, 70 fl. ce s'au încasat de pe la petreceri, ceea-ce foarte rar am făcut, însă după aceea ne-am pus câți-va dintre noi, cel mai în vârstă, ni-am condus corul și mai departe dând petreceri în fie-care an câte 2 și 3 și din acele venituri am făcut băncile dela școală (scaunule) în preț de 40 fl., tablele pe părțile școlii de învățător Tuducescu din Lipova în preț de 4 fl., ear' acum pe sârbă

torile Nașterii un Apostol de peste 6 fl., pe când la unele comune învecinate, — nu voesc să le amintesc numele, — viră banii dela petreceri și înmormintări toți în punga jidanilor, rușine să le fie.

Mai departe și fac cunoscut, d-le redactor, că acum ni-am ales un învățător harnic, cu numele George Caba, fost învățător în Șuștra, care se interesează foarte mult de cor, îndemnându-ne acum ca să înființăm și un cor instrumental, care el singur să l instrueze, fără-ca să pretindă ceva dela noi.

Ioan Gaița, nolarul corului.

Inc'odată „mai mult interes”!

(Urmare și fine.)

Eată și replica din „Foaia Poporului” Nr. 49:

„Așa scrie dl Popescu! Noi constatăm, că răspunsul ce-l dă d-sa în afacerea angajării măiestrilor la casa parochială nu e destul de lămurit. Ce se ține de deschiderea școlii a doua, apoi, să ne ierte d-sa dacă îi spunem, că aceea numai dînsul o poate pricepe, cum prin angajarea unui al doilea învățător s'ar face desbinare! Ar urma, ca nicăiri să nu se institue mai mulți învățători, căci — Doamne ferește — se face desbinare.

E dureros, când un preot are astfel de păreri și apoi se pune în cale la un lucru bun și folositor sau în cazul cel mai bun nu-l spriginește.

„Dacă d-sa a aflat, că în adevăr scopul este desbinarea, dînsul să împedecă aceasta și dacă e lipsă, să institue pe al doilea învățător, dar' să ieie măsură, ca să nu se poată produce desbinări.

„Aceasta e chemarea unui preot și a fruntașilor și de aceea repețim ce am zis: „Mai mult interes ar trebui să aibă în unele locuri fruntașii poporului nostru despre afacerile lui cele mai arzătoare, cari sunt biserică și școală!”

Pentru „Foaia Pop.” răspunsul meu, cum s'a putut vedea, în afacerea angajării măiestrilor, nu e destul de „lămurit.”

Pentru stimabila nu-i destul de „lămurit”, când arăt, că măiestrii n'au câștigat nici 2 fl., necum 5 fl. În toată treaba mi-se poate imputa, fiind ipernaționalist, că la reparare au fost și doi Nemți. Și la aceasta trebuie însă să observ, că atunci, când am dat repararea casei, toți măiestrii, cari au voit să fie angajați, au fost Ro

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI.”

Poesii populare.

Când eram la maica fată,
Nici țesut, nici pusei pânză,
Numai fișcurai în frunză;
Nici săpai, nici secerai,
Numa 'n frunză fișcurai;
Da dacă mă nstrăinaș,
Și țesut și pusei pânză
Și-o lăsat dracului frunză,
Și săpai și secerai,
În frunză nu fișcurai.

Pe duleu cu earbă verde,
Mândră cocie se vede,
Da 'n cocie cine șede?
Busuio și earbă verde;
Iarba verde-așa zicea:
Că nu-l floare ca și ea;
Ca și floarea busuio,
Că o pun feciorii 'n clop.

De popa și de birău,
Nime 'n lume nu dă rău;
Da de badea și de mine,
Nime 'n lume nu dă bine.

Culese de: Maria Bica.

(Din Gireș)

Ce ești bade supărat,
Cu clopu pe ochi lăsat,
Ori spusu-țo oare-cine,
Să nu șezi tu lângă mine;
Lângă mine nu șede,
Că cârpa mea n'a seădea,
Da pana din clopu tău
Topi-s'o de dorul meu.

Mers-o badea, nu știu unde,
Mers-o cu porcii la ghinde,
Să știu pe când o veni,
Casă mândră i-aș tocmi,
La obloace busuioace,
La țigine flumine,
Pe grinzele cărușele,
Sub părete earbă verde,
La căput pană de rug.

Culese de: Aurelia Mangra.

—Mult mă mir drăguț de tine,
Ce pământ tare te ține
De nu mai vii pe la mine —
—Mă ține pământ cu iarbă,
Nu pot veni că n'am treabă.
—Ba nu vii că nu țî-s dragă.
Când îți eram eu dragă

Șideai și ziua întreagă,
Amu numai cât veniși
Și ziseși că zăboviși.

Păsăruică sburătoare,
Mută-ți cuibul de sub cale,
Ce te cânti în gură mare!
Dară cum nu m'oiu cânta,
Că nu pot dormi noaptea,
De cășcatul carelor,
De mersul voinicilor,
De pocnitul sbicelor.
Este-un căruț ferecat,
În căruț cine-i culcat?
Văsilică mort de beat.
Bouleni cine-i mână?
Vasilica cu-a lui mână.

Dragostea ce-o-aveam odată,
Nu gândiam că se mai gată,
Acum văd că s'a gătat
Că pe mândra o-am lăsat.

Ajungă-te-un dor și 'un drag
Să șezi toată ziua 'n prag
Cu frul băgat în ac,
Nici odată să nu'mpungi,
Până vii să mă săruți.

Sărută-mă, puil meu,
Că de tine nu mi-e greu
Și mă sărută în dinți,
De buze să nu te-atingi,
Că buzele's măsurate
Cu coții Sibiului
Pe sama drăguțului,
Cu coții Aradului
Pe sama bărbatului.
Săracă inima mea
Ear' începe-a mă durea;
Taci inimă nu mai plânge,
Că urtul nu li'nvinge.

Drăguța care-i drăguță,
Vine și seara descultă,
Dară care-i blăstemată
Nu vine nici încălțată.

Lele când ne-am cunutat,
A fost noapte și-a plouat
Amu-i ziua și te vîd
Și cu tine nu mai șed.

Culese de: un ciubărar.

mâni. Pot eu să fiu răspunzător, dacă aceia dintre măiestri, care au luat lucrul, au primit, și încă fără de știrea mea, și doi Nemți? Puteam eu oare să le dau acestora drumul, când e fapt de toate zilele, că Românii din Văliug au lucrat nu numai la casa parochială, ci au lucrat și lucră pretutindeni alături cu Nemții? Și cum să nu, când „Foaia Pop.” încă scrie, că în Văliug sunt tot atâția Nemți, câți și Românii? Puteam eu oare să-i înălțur pe Nemți, când în cazul cu zidirea casei parochiale rom.-cat., pentru care s'au cheltuit peste 6 mil fl., vorbește atât de elocuent despre onestitatea, cu care Nemții de aici sunt față de Români? Dacă stimabila voia să fie „lămurită”, nu trebuia să elimineze din răspunsul meu acest cas, care e miezul afacerii?

Dar' a avut tot dreptul s'o facă! Poate fi ea oprită oare, ca, pe socoteala mea, să nu-și apere un abonent? Nici decum!

Asupra licitației, ca atare, nu m'am simțit dator a insista nici decum în „Foaia Pop.”, fiind ea o afacere, asupra căreia primul și, putem zice, exclusivul cuvânt îl are Ven. Consistor diocesan, care, cunoscând foarte bine împrejurările din această comună, va afla, pot să asigur, procedura mea nu mai puțin decât prudentă. Tot ce eram dator să fac pe calea publicității era, să înălțur o posibilă bănuială, că, bană-oară, aș fi un mic și nelsemnat Kriványist, că „n'as ave nici o grije” și că aș fi contra intereselor morale-culturale ale comunei, în care mă află. E, totodată, un drept acesta, ce opinia publică românească a bună-seamă mi-l acordă.

Cât despre școala a doua, declar de la început, că nu sunt contra deschiderii ei. Contrarul nu-l poate dovedi „Foaia Pop.” nici de s'ar pune în creștet. De ce adevărat să fiu contra deschiderii ei? Poate fiindcă mi-am exprimat durerea, că poporul nostru nu înțelege încă însemnătatea școlii? Ori poate, fiindcă am avut numai cuvinte de laudă pentru ea? Sau fiindcă am afirmat, că unii oameni voesc mai mult desbinare, decât școală și fiindcă am mai afirmat, că asemenea porniri trebuie desființate? Ori mai departe, poate fiindcă am dat probă de fapte isvorite din cel mai curat interes față de ce-i obștească? Ori fiindcă, în sfârșit, o societate străină plătește pe învățători?

Ridicol, la superlativ ridicol! Multă reă credință se cere, în adevăr, pentru a pute răstălmăci faptele așa, cum a făcut-o „Foaia Pop.”! Stimabila, cu un cuvânt,

„nu pricepe”, de ce eu „mă pun în cale la un lucru bun și folositor sau în cazul cel mai bun nu-l spriginesc”:

Atâta însă nici nu-i destul. Pentru a mă prezenta cetitorilor ca pe un om de niște vederi de toată absurditatea, stimabila nu lipsește a continua, că conform judecății mele, „ar urnă”, „ca nicăiri” să nu se institue mai mulți învățători, căci — Doamne ferește — se face desbinare”. (Ipsissima verba!).

Of, Doamne ferește!

Va să zică: din nedeschiderea, din pricina desbinării, a școlii a doua la noi, urmează, zice stimabila, ca tot din aceea pricină, nicăiri să nu se institue mai mulți învățători!

Dar' ați auzit D-voastră înțelepciune? Dar' n'auzi tu, Văliugule dragă, cum te face dirigitorul lumii baș „Foaia Pop.” din Sibiu? Și apoi cum să nu dirigi, sau să dirigi tu și pe un biet popă?!

E caracteristic și cu totul unic faptul, că pe când toată lumea conchide de la general la singular, „Foaia Pop.” se folosește, cum văzurăm, de forma inversă: de a conchide de la singular la general.

Ș'apoi, vezi minune, eu n'o pricep! Dar' cum naiba să nu te pricep, dle? Poate așa de prost mă ții? Cum să nu pricep, că d-ta n'ai judecată cât un copil de școală.

Ei, dar' „Foaia Pop.” mai ține să-mi dea și sfaturi, un lucru în sine de altminteri de folos și de care eu numai bucura mă pot. Nu lipsește anume să zică: „dacă D-șă (bunăoară eu) a aflat, că în adevăr scopul este desbinarea, dînsul să împedec aceasta și dacă e lipsă, să institue pe al doilea învățător, dar' să iee măsuri, ca să nu se poată produce desbinări”.

O întreb: de unde știe, că eu nu împedec desbinarea și că nu ia măsuri pentru a nu se produce desbinări? Fără să-i mai aștept răspunsul, îl știu. A spus-o numai fiindcă „e dureros, când un preot are astfel de păreri și apoi se pune în cale la un lucru bun și folositor sau în cazul cel mai bun nu-l spriginesc”. Și eu și sunt mulțumit cu răspunsul, neputând mai mult să aștept de la ea.

Alta e însă beleaua. După metoda adevărată, cu care „Foaia Pop.” se slugește: de a conchide de la singular la general, nu urmează nici mai mult, nici mai puțin, de cât că punându-mă eu, se pune toată lumea în cale la lucruri bune și folositoare și nu le spriginesc; o împrejurare acea-

sta, pentru care „Foaia Pop.”, ușor se poate isbi de codul penal și în care, întreg noi fie zis, mie dintre toți și toate, mai rău îmi pare de D-șă dl redactor responsabil de la „Foaia Pop.” din Sibiu.

Și acum pot să constat și eu:

Chipul, cu care „Foaia Pop.” a binevoit a mă terfeli în publicitate, este: un necualificabil cinism; ear acela, cu care își aripește, ba își chiar înbărbătează un abonent împotriva unui om nevinovat, care, în timpul scurt de 10 luni, de când se află în funcția de preot, poate mărturisi cu inimă liniștită, că n'a fost preocupat de interesele proprii, așa de mult, ca de cele ale parohiei încredințate conducerii lui — acest din urmă chip, repet, este: cel mai neertat șantaj ce se poate închipui!

Sunt — ș'o știe și „Foaia Pop.”! — om onorabil și om onorabil vrău să rămân în toată viața mea!

Ear în scopul de a terfeli pe nedrept, scop ce-l urmărește, sau l-a urmărit, cel puțin, față de mine: facă bine „Foaia Pop.” și-și aleagă pe alții, ori — ceea-ce ar fi mai bine — pe nimeni!

Tot așa și refrenul aceleiași stimabile îl parafrazesez:

„Mai mult și curat interes ar trebui să aibă une-ori și „Foaia Poporului” pentru poporul, care o citește, decât cinism și șantaj!”

Am terminat.

Pentru bunăvoința de a-mi fi publicat aceste șire, primiți, Domnule Redactor, asigurarea despre deosebita stimă ce Vă păstrează.

Văliug, 11/23 Decembrie 1899.

Petru Popescu,
preot ort. român.

Loteria Casei naționale. Prospect.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” — pe baza concesiunii acordate de on. minister reg. ung. de finance cu ordinațiunea nr. 49.522 din 27 Iulie 1899, — arangiază o

LOTERIE DE EFECTE

al cărei profit se va folosi pentru ridicarea unei Case naționale în Sibiu, în care se va instala un Muzeu istoric și etnografic român și biblioteca Asociațiunii etc.

Prețul unui bilet de loterie 1 coroană.

Câștiguri:

1 câștig princip. în val. de C. 10.000 = C. 10.000	1	3.000 = „ 3.000
2 câștiguri „ „ „ „ „ 1.000 = „ 2.000	5	500 = „ 2.500
10 „ „ „ „ „ 200 = „ 2.000	10	100 = „ 1.000
20 „ „ „ „ „ 75 = „ 1.500	50	50 = „ 1.000
100 „ „ „ „ „ 20 = „ 1.000	100	10 = „ 1.000
219 câștiguri „ „ „ „ „		C. 25.000

Tragerea la sorți se va face în Sibiu la 31 Maiu 1900 st. n. în prezența unui notar public și a unui comisar politic.

Consemnarea câștigurilor se va publica la trei zile după tragere. Ridicarea lor se va face în decurs de 60 zile de la tragere.

Bilete de loterie se pot procura de la biroul „Asociațiunei” în Sibiu (N-Szeben, strada morii nr. 8), și se vor vinde la toate băncile românești.

Sibiu, în Decembrie, 1899.

Comisiunea loteriei.

Partea Literară.

Pecatele se răsună.

(Povestire)

(Urmare și fine)

Abia acum îi venise în minte, că odată — cât bine au avut și în cămă bogăție a a trăit, ear acum n'are nici ce să mănăce, nici cu ce să se îmbrace?! Abia acum văzu, că în ce sărăcie trăiește și el și familia sa. Femeia lui nu mai era cea mândră și frumoasă de odinioară, ci era slăbită și veștedă, ear copilășii — căci aveau vre-o 3—4—aveau fețele atât de palide și de slabe, încât cugetai că sunt umbre. De haine nici nu mai vorbim, căci acelea erau numai legături de sărăcie. Cu o vorbă, sărăcia era în putere și nici umbră de bogăția de odinioară.

Nuțu ofta văzându-și sărăcia, dar nu pntea să se scape de ea, căci puterile îi erau slăbite de tot și vedea, că multe zile

Sărutarea de copilă,
Când și-o dă fără de sllă,
Dulce-i, Doamne, și ferbinte,
Până mori o ții în minte.
Dar' cu multu-i mai aleasă,
Sărutarea de nevastă,
Când și-o dă pe la fereastră.

O nevastă că grăia,
La bărbat așa-i zicea:
— Culcă-mi-te, bunul meu,
Că acuș mă culc și eu;
Culcă-te că ești sdrobot,
Ești sdrobot și ostenit.
Metelul c'o ascultă
Și nu face vorbă multă:
El se culcă și visează,
Ea cu-al ei se mbrătoșează...

Doru-i dorul de măicuță,
Nu-i ca dorul de drăguță;
Doru-i dorul de părinte,
Dar' nu mult îl ții în minte.
Nu-i ca dorul de om drag,
Umbli tot ca cel beteag,
Zaci mereu ca de lungoare
Și nimica nu te doare.
De lungoaie pēru-ți pică,
La inimă nu te strică;

De dragoste pēru-ți crește
Și inima se topește.

Dragostea de cin'se leagă,
Nu-ți pare glumă nici șagă;
De se leagă de om bărbat,
Toată ziua umblă beat;
De se leagă de nevastă,
Toată ziua-i mâniașă
Și-și bate copiii 'n casă.

Frunză verde ca iarba,
Rea bucată-i dragostea;
Cine-apuc'a o gusta,
S'aibă cap de-a o purta,
Și minte de-a o lăsa.

Măi bătă de demult,
Eu nu pot să te zăuț;
Pus-am gând să te urăsc,
Dar' ca tine nu găsesc.

Dorul meu și dorul tău,
Hai să-l facem pod merou,
Și să-l punem peste baltă,
Să-l petrecem la olaltă.

Ce-i mai rău decât uritul,
Ba zău mai rău e 'ndrăgitul;
De urit te poți ascunde,
Dar' de dragoste n'ai unde:

Or-și-unde te-ai ascunde,
Tot la inimă te junghie.

Frunză verde de trifoiu,
Du-ți, bade-o, dorul 'napoi,
Nu-l lăsa necaz la noi,
Că eu mi-s o desmierdată,
Nu-s cu dorul învățată.

Cum nu-i dorul mare căne,
Peste câte dealuri vine
Și nu-l poate oprî nime,
Nici feciori cu fluera,
Nici voinici cu cetera,
Numai mândra cu gura.

De-ar fi mândra cam p'aci,
Amândoi l'am opaci.
De-ar fi dorul vînzător
Și badea cumpărător,
Eu pe dorul vinde-l'as,
Pe badea cumpăra-l'as,
Ca să-mi fie de-ajutor
Și să mă scape de dor.

Mândra mea ceea lăsată
Da hai sărutăm-o-dată,
Că mândră nu ești lăsată,
Că mai vin la voi odată.

Mult am plâns ș'am suspinat,
De când, mândră, ne-am lăsat,
Ș'oiu plînge ș'oiu suspina,
Pân' te-iu vedé ear' a mea.

Când mi-aș vedé pe mândra
În brațele altuia,
Să am cuțit m'as junghia
Și pe mine și pe ea.

Culese de: Un sătean.

Pagini din istoria României.

de

G. COȘBUC.

1876—1878.

I V.

Cucerirea Rahovei.

IX.

A fost tristă și plină de amaruri noaptea pe care au petrecut-o dorobanții noștri, unii în reduta cucerită și alții departe sub dealurile Loscovșului în tabără cunțărituri. După atâta încordare și stăruință de peste zi, ei se simțeau sfârșiți de obo-

nu o să mai trăiească. Deodată i se înfătoșează tot trecutul: pruncia desmerdată, ju-neța plină de plăceri și anii din urmă, când zile și nopți după oaltă nu părăsias birtul, și apoi își vedea zilele amare, întins pe pat, soția și copiii plângând de lipsă și poate chiar de foame..., ear atunci tot se scutura și răcna de cugetai că l'a apucat altceva...

Intr'o seară, cam în preajma Crăciunului, după astfel de suferință adormise puțin, în care timp soția lui plângea — nu știa nici ea de ce, de sărăcie ori de mila lui — și își strigă copiii cari plângeau de foame și de frig și strângea la sine și, unde îi putea, acoperindu-i cu hainele ei și mai mângându-i cu câte o vorbă bună, atunci, pe când mai rădica seul și untura din sterț ca să lumineze mai bine, băiețelul cel mai mare, care pricepea și simția glodul de sărăcie în care trăiau, — întrebă pe mamă sa: „Mamă, de ce suntem noi aici, și nu avem nimic ce să mâncăm, că nenea Ghiță spune că avem altă casă?... Pe atunci afară se aud pași, ear pașii se apropie și în urmă se aude o batere în ușă, și neașteptând ca cineva să răspundă, intră un străin îmbrăcat în haine nemțești.

Cum a intrat și a văzut sărăcia grozavă, — nici o vorbă n'a putut grăi; a rămas încrăcit. Soția lui Nuțu, ca să scape de el, cugetând că cine știe ce drumuri răstăcit e, îi spuse că sunt oameni sămăniți, bărbatul e bolnav de ani de zile, ear acum îi de tot rău și... că n'au să l' ajute cu nimic, nici nu l' pot da sălaş, ear copiii fricoși de vedere străinului se ascundeau să nu l' vadă.

Când a sfârșit femeia cu vorba și acum aștepta să vadă pe străin plecând, cât de mare îi fu mirarea când îl văzu, cu ochii plini de lacrimi. Ear el, străinul aflând îi zise: „Abunaseama nu poți să mă cunoști cine sunt, căci e de mult de când am părăsit satul. Eu sunt Vasile „Luncan, fratele lui Nuțu, care am fugit în lume de groază, căci par'că vedeam de atunci că treaba nu va avea capăt bun. Mulțămesc lui D-zeu, că m'a adus — poate tocmai la vreme potrivită — și zicând acestea, își șterse lacrimile ce l' curgeau și roiu pe față arsă de soare. — Vorbind despre unele-alele ce s'au întâmplat de când a mers de acasă, a ajuns vorba și despre averea părintească, că cum de nu s'a vândut, ci e numai zălogită, soția lui Nuțu l'a spus, că părinții lor au murit fără să o împărțească, ear datoraii nu puteau s'o vândă, că nu știau care era partea lui Nuțu.

La vorba din urmă se auzi un gemet și un oftat îndelungat, bolnavul adecă în durerile sale se trezise, ear deschizând ochii și văzând pe un străin la el în casă, își ținu și răsuflarea. Atunci Lică îi grăi: „Nuțule dragă! Nu mă cunoști? Eu sunt frate tău Lică, am venit să te văd“ — și se apropie de locul unde era bolnavul. Acesta ca trăsmit sări în sus și isbucni într'un hohot de plâns și se aruncă în grumazul frate-sau zicând să-l erte, ear pe când sfârși vorba: „Frate, iartă-mă! Căzu la pământ mototolit — fără de simțiri. Adecă revederea frate-sau, pe care el de altcum l-a iubit, — așa l-a răbit, încât l-a curmat zilele, l-a omorât.

Lică, cuprins de groază că astfel află pe frate-sau, și-a înecat tot dorul, și a tărtărit inima, ca barem pe cel rămas să-l scoată din sărăcia unde au ajuns.

După ce au înmormântat pe frate-său, el a căutat de a scoate averea zălogită, plăcând datorile frății ne-sau și a mutat pe cumnată cu copiii în casa părintească, pe care o aduse la rënd.

El, — Lică — își făcuse casă pe un intravilan gol și-i deschise măiestria care o învățase prin lume. Căci după-ace fugise de la părinți, se nămisise învățacel la un făurar, unde se pricepsi bine. Ear purtându-se tot mai bine pe la măestrit unde a ajuns, toți îl aveau în drag și-l poftiau la ei, mai fiind și cruțător, și-a câștigat și o sumă frumoasă de bani, cu care mai la urmă răscumpără averea părintească.

După ce s'a așezat cum se cade în satul său și pe averea părinților, n'a uitat să trimită pe nepoții sei la școală, unde fiind sub o pază aspră, a eșit din ei copiii de omenie. Ear după câțiva ani, pe cel mai mare l-a făcut plugar pe moșia bătrână, pe al doilea l-a ținut la sine să-l învețe f'urarius (covaci), pe al treilea l-a dat să învețe rotăritul, ca la timpul în care luera cu frate-sau la oaltă, ear pe al patrulea l-a dat la neguțătorie. Au găsit, că a putut face așa simția fericit.

N'a uitat însă nici când, ca să aducă aminte părinților cari nu și grijeau de prunci, ci l' lăsau să facă de capul lor, zic, el nu lăsa să nu le aducă aminte de pățania fratelui său, zicându-le: că toate „păcatele se resbună...“

Petru Vancu.

PARTEA ECONOMICĂ

Să ne dăm copiii la meserii.

„O meserie face cât o moșie“, este o zicătoare, care din zi în zi e tot mai bine înțeleasă și prețuită de poporul nostru; pentru-că în adevăr un meseriaș priceput, harnic și grijitor, ori-ce meserie ar fi îmbrățișat, poate trăi cel puțin tot așa de bine ca și unul din cei mai fruntași plugari; el poate face avere mai cu înlesnire ca plugarul și își poate crește bine copiii, indeosebi dacă se așază la oraș. Ear' vaza meseriașilor cum se cade, crește neînterupt.

Tocmai de aceea o meserie se poate prețui cu drept cuvânt cât o bună moșie; și aceasta e cauza, că și noi am început a ne deștepta în timpul din urmă și nu mai stăm ne-păsători față de meserii. Ar fi un păcat strigător la cer, dacă nici acum n'am ști să le dăm însemnătatea cuvenită.

Prin îmbrățișarea meseriilor, copiii noștri li-se îmbie pâne cinstită cu indestulare, pâne, cu care azi se imbuibă alte neamuri, cari nu desprețesc meseriile. Prin îmbrățișarea meseriilor însă nu vor trage folos numai singuratici, ci se va întări obștea poporului nostru, pentru-că banii ne-numerați, ce azi îi dăm meseriașilor străini, îi vom da la ai noștri, și în chipul acesta vom ajunge la o stare mai bună și la neatârare.

Vom avea privilegiu să stăm de vorbă mai adeseori cu privire la însemnătatea meseriilor, la modul de a le îmbrățișa și alte împregiurări, cari ating deapropoe pe părinți și copii.

(Bunul Econom) Meșter Manole.

„Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului.“

Programul de lucru pro 1900.

În scopul cunoașterii referințelor economice ale agricultorilor în 1900 se vor ține întruniri agricole în comunele Ilmbeav, Bradu, Vale, Deal, Turnșor și Cichindeal.

În cadrul acestora se numără și prelegerile populare ce se vor ține în comuna Seliște la 28 Ian., 4. 11, 18, 25 Faur, 4. 11 și 18 Martie, și anume în cele 4 dinău

va prelege prezidutul Reuniunii dl D. Comșa, despre prăsierea pomilor, despre cultura pomilor, despre eulesul și păstrarea poamelor și despre întreținerea pomilor; în a 5-a și a 6-a va prelege dl R. Simu din stu-părit, ear' în cele trei din urmă membrul pe viciață dl Ioan de Preda, avocat, va vorbi asupra culturii sparanghelului și a ciuperilor, despre testamente și donațiuni în cas de moarte și în fine asupra contractelor de moștenire și de susținere. Aceste prelegeri se vor ține în Duminicile amintite și în orele dela 4—6 d. a.

Expoziția de vite cornute împreună cu distribuția de premii în bani se va ține în Merceurea.

Cursul de altoit pomi se va ține în Sebeș.

Cu câte un altoiu (măr pădure) va fi dăruit fie care membru al Reuniunii cu locuința în Sebeșul-de-sus.

În decursul primăverii se vor distribuiri între membri în mod gratuit semințe de trifoiu, luternă, napi de nutreț, orz de Hanna, secară de primăvară, cănepa italiană, etc. În același timp comitetul mijlocește pentru ori cine l' se va adresa procurarea de semințe bune și mai ieftine.

În scopul răspândirii culturii galitelor, membrii vor primi în mod gratuit ouă, găini etc. de soiul Plaimonth Rocks.

Moșina de sēmē nat și alte unelte economice se vor pune spre folosire la dispoziția membrilor.

Între membrii din Fofelde se va sorta o viteză de rasa „Pinczu“ și eventual un berbec și 2 oi de rasa Fri landeză.

În scopul întemeierii unui muzeu al industriei de casă, se va reînvi apelul lansat anul trecut.

La cas de an roditor, în toamna a. c. se va pune în lucrare captorul de uscat poame sistem „Cazenille“.

Direcțiunile „Tovărășilor agricole“ și ale „Insoțitorilor de credit sătești sistem Ruiff-eisen“ se vor recerca a face comitetul Reuniunii raport amănunțit despre activitatea lor în 1899, în același timp comitetul va insistă pentru înființarea de asemenea așezăminte folositoare și potrivite trebuințelor agricultorilor.

Membrul împărtașit anul trecut cu semințe de tot soiul, cu pădureți, ouă etc. se vor recerca a face raport despre rezultatele obținute.

Membrul Reuniunii vor primi la cerere pădureți, meri, peri, gutul, cireși etc. Institutul de credit și economii „Albana“ va fi rugat să voteze un ajutor bănesc pentru Reuniune.

Adunarea generală pro 1900 se va ține în comuna Sadu.

Reuniunea abonează pro 1900 următoarele fol: „Revista Economică“, „Bunul Econom“, „Landwirtschaftliche Blätter“ și „Erdélyi Gazda“.

Secretarul: V. Torțășianu.

seală. Carele cu munițiuni tot nu sosiră și ei au fost siliți să petreacă noaptea nemăncați.

Până târziu în noapte, ei rătăciră prin văi și pe dealuri ca să-și adune morții și răniții și să-și numere perderile de oameni și de arme; peste o sută de dorobanți periseră și mai mulți de patru sute zăceau răniți prin cōrturi.

Bieții oameni n'au tuchis ochii cât e noaptea, de grija să nu l' isbească fără de veste turcii. Au stat încinși și străjuind până'n ziuă. Dar, nici obozeala, nici foamea și veghierea necontenită nu le făcea atâtea supărare și neliniște ca gândul că au muncit de geaba și n'au isprăvit nimic. În amarul lor, li-se părea, că au fost bătuti de Turci; întunerecul și liniștea ce de-odată s'a lăsat după atâtea vuet și îngrozia, și par'că stăteau la marginile pământului încunjurați de primejdii din toate părțile, departe de-ai lor, și dați fără de scăpare morții. Ear lipsa plumbilor și earba de pușcă le topia și puțințelul suflet rămas în oase după atâtea trudă.

Și pe lângă toate erau îngrijeați de jalnica veste ce le sosise din partea cea-laltă a Rahovei, de la oastea din Bucovița.

Să ne întoarcem cu gândul puțin înapoi și să ne aducem aminte, că oștirea

noastră se împărțise în două, ca să isbească cetățile din două părți. De la Loscovăț au lovit-o dorobanții, ear de la Bucovița aveau s'o lovească roșiorii și ulanii ruși cu cinei sute de dorobanți din Mehedinți. Ear de peste Dunăre tunurile noastre de la Bechet aveau să isbească Rahova din spate, în vreme ce vr'o mite de dorobanți aveau să treacă Dunărea în luntre și să ia pe Turci la răspăr. Și nici dintr'o parte nu s'a isprăvit nimic.

Tunurile de peste Dunăre au bătut toată ziua, dar ghiulelele n'ajungeau până la redute și se perdeau în gol pe câmpii. Ear dorobanții n'au apucat să treacă Dunărea. Astfel despre partea asta oștirea luptătoare n'a avut nici un ajutor. Dacă l-ar fi avut, ar fi dormit poate noaptea asta în Rahova, în oraș, în culcușuri calde nu prin umedele șanțuri ale văilor.

În partea despre Bucovița a fost și mai rău. Jumătate din mehedințenii trimesi acolo au fost așezati la podul Hârletului ca să ție drumul Turcilor, ear altă jumătate a înaintat pe dealuri spre reduta din partea aceea. Adevărat, ei n'aveau de gând să se încadre cu Turcii, căci prea erau puțini, ear călăreții nu li-ar fi putut da nici un ajutor pe dealuri.

Voiau numai să zădărească pe Turci, să le abată gândul și oștirea într'acolo

ca să poată năvăli dorobanții nin partea asta-laltă mai cu temeiu asupra Rahovei, pe care ar fi găsit-o mai slab apărată câtă vreme Turcii ar fi avut de lucru și ici și colo.

Până'n ziuă colonelul Crețeanu cu roșiorii săi a început să furnice pe sub poalele dealurilor din partea aceea, ear tunurile câte le aveau vărsară foc cu multă îndărătnicie. Turcii răspundeau și ei virtos. În urmă cele două companii de dorobanți cu colonelul Mateescu, esiră în fața redutei, prefăcându-se că au de gând să dea năvală. Dar văzând că reduta de-a olo e slab apărată, își luară inima în dinți și s'asviră cu dinamitul spre ea.

Dorobanții înaintară cu stăruință și cu înțime mai pre sus de ori-ce laudă și ajuseră până la șanțurile vrășmașului. Dar aproape de șanțuri, Turcii îi întâmpinară cu un foc ucigător și așa de repede, în cât rindurile mehedințenilor s'au știrbit.

Dar colonelul Mateescu li tot îndemna și Otenii începură să intre în șanț. De-odată însă, în ploaia de gloanțe, colonelul își simte piciorul pătruns de glonț. El isbise plumbul prin genunche. El face câțiva pași schiopând, ca să iasă din bătaia pușcilor, ear atunci sosi alt glonț și l' trecu prin celalalt picior prin fluer. Neputând să se mai ție pe picioare, colonelul a căzut.

Comanda a luat-o căpităbul Merișescu. Dar descuși de focul potopitor al Turcilor, de micul lor număr, și văzând o piază rea în rânirea colonelului, dorobanții s'au dat îndrăt, ochind mereu, apărați fiind de escadroanele de roșiori, preum și de două tunuri. În bună rinduială, ei s'au ascuns într'o văleca, după ce s'au bătut voinicește, lăsând pe dealuri aproape o sută de oameni, morți și răniți.

Generalul rus, a Ulanilor, s'a mirat și și-a făcut cruce, când a văzut pe mehedințenii cu ce îndărănelă s'asviră spre Turci. Ear când s'a întors la Plezna, vorbea ca de o minune de ei, și chiar în scrisoare l'a lădat cu mare laudă.

Vestea despre înfrângerea mehedințenilor a adus-o un roșior în tabăra dorobanților, târziu în noapte. Și acum această veste amări și mai mult sufletul vitejilor luptători închiși în reduta cucerită și retrași în tabăra lor. Și erau îngrijeați că nici a doua zi nu le vor sosi plumbii și merindea. Și se gâduiau că dacă le vor sosi, începe-vor iarăși lupta de la început ca și când n'er fi făcut nimic într'o zi așa de chinată ca cea de ieri? Și dacă nu vor putea nici astăzi să străbată în Rahova? Și dacă peste noapte vor sosi ajutoare turcești din Vidin, și roșiorii nu le vor putea tăia drumul?

CALINDARUL NOSTRU PE ANUL VIȘECT 1900 SE AFLĂ DE VÎNZARE

LA
ADMINISTRAȚIA
"TRIBUNEI POPORULUI"
PREȚUL 25 cr.—50 FILERII.

VÎNZĂTORILOR SE DĂ UN RABAT DE 20%
Acest calendar, bun și ieftin, cuprinde pe lângă partea calendaristică și articole dela literatură din țară și din străinătate, de I. Slavici, G. Coșbuc, Vasile Goldiș, Enea Hodoș, Unecheașul etc.

Fiecare Român să grăbească a-și cumpăra acest calendar făcut anume pentru-ca să găsească în el lucruri plăcuțe și cărturării.

NOUTĂȚI

Arad, 26 Ianuarie 1900.

O bună numire. P. S. Sa Episcopul Goldiș, a numit pe domnul Romul Ciorogariu referent al Senatului școlar. În locul rămas vacant prin moartea mult regretatului dr. George Popa, care un șir întreg de ani a ilustrat acest post, numirea d-lui Ciorogariu era — așa zicând — indicată: mai bine de douăzeci ani, d-sa a împlinit cu demnitate postul de profesor seminarial și este nu numai între fruntașii corpului nostru profesoral, dar unul dintre puținii noștri scriitori, ale cărui scrise au fost și sunt mult apreciate.

În munca ce P. S. Sa Episcopul Goldiș a pornit pentru ridicarea școlilor noastre, nu ne îndoim că prin numirea d-lui Ciorogariu și-a găsit un colaborator de valoare.

Advocat ucigaș. Sub acest titlu ce' am în „Alkotmány” (nrul de la 24 l. c. n.) următoarea știre: „Dr. Nagy Lajos, avocat în Arad, a avut cu un țeran, anume Vasile Peștilă din Barașca (lângă Pauiș) o înverșunată afacere de proces. Eri (22 l. c.) Peștilă s'a înfașisat la numitul avocat; în decursul pertractării s'a certat și avocatul s'a infuriat atât de tare, că a sărit la Peștilă cu un cuțit și l-a împintat în peptul acestuia. Peste câteva minute Peștilă și-a dat sufletul în cancelaria avocatului. Gendarmeria a arestat pe ucigașul avocat.”

Tulburări între Secul. În numărul său de ieri „Gazeta Transilvaniei” publică următoarele: Eri dimineață au plecat din Brașov trei companii de infanterie la Csik-Szent-Imre, în comitatul Ciucului. Se vorbește, că cu ocazia comasării țeranilor s'au opus autoritățile și inginerilor însărcinați cu executarea lucrărilor și că s'ar fi produs o tulburare serioasă, în urma căreia s'a versat și sânge. Acele companii din armata comună, cari au plecat de aici, au fost reclamate, se zice, de către administrațiune pentru restabilirea și susținerea ordinii. Date sigure lipsesc încă până acum.

Osândiți. În Sabădea tribunalul a osândit pe doi păcătoși, cari au batjocorit sfânta cruce și legea creștinească, la câte 14 zile temniță și 200 coroane amendă. Numele acestor ticăloși este Prodány Jakab și Zveity Tivadar.

Lipitorile satelor. Foasia ungurească din Cașovia, „Felsővidék”, publică niște date statistice uimitoare despre învala străinilor în țeară de prin Galiția, cari în comitatele dela granița de mează-noapte fac peste puțină traiul creștinilor. Eată câteva din aceste date: În comitatul Sáros: Dintre 2537 locuitori ai comunei Zboros 642 sunt venetici (ovrei); în comuna Bechero dintre 670 locuitori 31 sunt străini; în Hosszúrét dintre 565 sunt 30 venetici; în comuna Smilno între 575 sunt 42; în Várada dintre 330 sunt 28 venetici; în Luko între 671 sunt veniți străini 112; în Tót-Raszlavicza dintre 660 locuitori sunt 100 venetici; în Alsó-Komornik dintre 340 locuitori 88 sunt stră-

ini; în Ladoméer dintre 811 sunt 254 venetici. Comunele dela graniță ale acestui comitat sunt pline cu venetici fără țeară din Galiția. Chiar și în satul cel mai mic se găsesc cel puțin 10—15 venetici. — Tot astfel stă și în comitatul Zemplin. Locuitorii, mai ales slovaci, din comunele Havaj, Hocsca, Nagy-Berezsnycice, Mezó-Laborecz, Izbugya-Hraborecz, ne mai putend trăi de străinism în țeara lor, — își părăsesc vetrele și pleacă în America, ear' casele lor rămân pradă în mâinile veneticiilor din Galiția. Așa, de pildă, între 2234 locuitori ai comunei Stropko 928 sunt veniți din Galiția, va să zică, 45 la sută din populațiunea comunel.

Comentariu — să și l' facă cetitorul însuși!

Urmările unei rele alegeri. Ni-se scriu următoarele rinduri: În 14 Ianuarie n. a. c. în comuna Seghistel (Bihor, în cercul Vășcălului) s'a făcut alegere de jude comunal. O mare parte din oamenii, fiind nemulțumiți cu nou alesul jude, și-au răbanat în chipul cel mai grozav împotriva judeiului: încă în aceeași zi peste noapte și-au aprins casa, șura și tot ce avea în gurul casei, prefăcându-i l' toate în cenușă.

Logodnă. Dl Cornel Popescu, absolvent în teologie, și-a încredințat de fiitoare soție pe d-șoara Evuța Hiriișiu din comuna Crista Miniș. Să fie în ciac bun!

Hymen. Ni-se anunță cununia dlui Dr. George Morariu, medic-primar în Turnu-Severin, cu domnișoara Adela C. Jacob, ce se va cereba Duminecă, în 23 Ianuarie st. v. (4 Februarie n.) a. c. în biserica „Adormirii Maicei Domnului” din T-Severin. — Trimitem sincere felicitări!

Petrecere cu joc în Șomcuta-mare. Ni-se trimite spre publicare următoarea invitare: „Reuniunea de cântări a plugariilor Români din Șomcuta-mare” arangează la 4 Februarie 1900 st. n. în sala școlii române conf. din loc petrecere restrînă cu joc, la care cu toată onoarea invită a participa. Comitetul arangiator. Prețul intrării: 1 coroană pentru persoană. Jumătate dinvenitul curat e al fondului reuniunii; ear' jumătate al fondului școlii confesionale române. Inceputul petrecerii la 6 oare sears. La 12 oare din noapte cină comună. Între pauze coriiși plugari vor desfăta publicul cu mai multe cântece.

Bal în Năsăud. Corpul profesoral de la gimnasiul superior fundațional din Năsăud va arangea un bal la 10 Februarie st. n. 1900 în sala de gimnastică de la gimnasiul de acolo. Inceputul la 8 oare sears. Prețul intrării de persoană singuratică 2 coroane; ear' de persoană în familie 1 cor. 60 fl. Venitul curat este destinat în favorul fondului școlilor bolnavi.

Biserică nouă în Arad. Ordinul minorității din Arad au hotărit ca în locul bisericei vechi, care stă de 200 ani, să zidească o nouă biserică rom. cath. mult mai mare și mai pompoasă ca cea de azi. Planul măreț e deja gata, după care turnul nouii biserici va fi înalt de 60 metri. Preliminarul de spese e de 600.000 coroane. Naia bisericei va ave în lungime 65 metri și va încap 3000 de oameni. Pă a când în cea de acum abia incap 800 persoane. Cu noua biserică, centrul Aradului va fi mult împodobit.

Pecetea lui Iancu. La biroul Asociațiunei din Sibiu a sosit zilele trecute o prețioasă relievie. Este un sigil (pecete) al scumpului nostru erou Avram Iancu. Sigilul sau pecetea a fost găsită în grădina țeranului Jurca Rusan al Tocului din comuna Blășeni, lângă Brad. În această grădină se oprise adevă odată Iancu pentru a scrie o epistolă. A scris-o la o masă în grădină și acolo s'a pierdut sigilul, probabil în earbă, căci ori-cât l'a căutat, nu l'a mai aflat. Cu câți-va ani înainte însă, arând în grădină, țeranul Rusan a aflat sigilul, și acum l'a dăruit Asociațiunei transilvane, pentru a fi pus în viitorul muzeu dela Sibiu. Pe sigil, care se vede a fi de fier, e scris numele întreg al viteazului nostru „Avram Iancu”.

Cea mai mică princesă română. „Kölnische Zeitung” primește din Gotha următoarea telegramă: Copila de curând născută a moștenitorului tronului român a fost botezată în capela rusească a castelului Friedenstein după legea ortodoxă.

Revărsare. În România, Dunărea s'a vărsat pe o mare întindere. Multe sate sunt primejduite. Comuna Potelu e între ghețuri. Apele Dunărei tind însă să se retragă.

În județul Vlașca: starea e și mai rea. Câteva sate au fost inundate și părăsite de locuitori. Orașul Giurgiu e chiar amenințat. S'au luat măsuri de apărare. Aci apele Dunărei continuă să crească.

La Galați și Brăila starea urmează a deveni îngrijitoare. Dunărea a crescut cu 5 centimetri în fața acestor porturi.

Ostroavele dela gura Siretului și malul opus portului Galați sunt sub apă. Și aici s'au luat măsuri în contra inundației.

Un proces uriaș. Marele proces al „brigantagiului” din insula Sardinia se va începe în curând înaintea tribunalului din Sassari. În acest proces sunt 400 de acușați și 2000 de martori, ear' actul de acuză se extinde pe 80 volumuri. Cel mai de frunte dintre acușați este femeia Serra Sonna, o figură ca din povești de cele mai sensaționale. Schimbându-și portul și îmbrăcându-se ca bărbat, numita femeie a străbătut cu pușca la umăr întreaga țară, îmbrăbătând la luptă pe briganzii, cari o numiau „La reine” (regina). Al doilea acuzat de căpetenie este preotul Jodine, apoi un primar, un proprietar de pământ, un croitor, un avocat, un medic, cu un cuvânt, fruntea societății din Sardinia. Abia este familie pe insula întreagă, care să nu fie amestecată în acest proces uriaș. În multe comune procesul e ținut ca o mare jale națională. Femeile îmbracă haine de jale, preoții arangează conducturi și toți își dau silința să iasă nevinovați, înfricând marea mulțime de martori.

Nebun. „Arad es Vidéke” de ieri primește din Timișoara știrea — ear' noi o dăm cu rezervă — că dl Simeon Popescu, fostul protopop al Sibului, care de mai mulți ani se dusese în România, în urma căsătoriei ce avusese cu metropolitul Timișoara, a sosit pe ușițele Timișoarei. Tăcere, cauză sfântul moment, și a sosit la Timișoara de vreo trei zile, venind dela București. S'au găsit la el acte, din care se poate stabili identitatea lui.

Duel. Din Oradea se scrie, că tinerul patriot Jeszenszky Béla, student universitar s'a bătut în duel cu sublocotenentul László Imre, pe care îl vădămase pe când era voluntar. A plătit scump ofensa către oficer: acesta l'a tăiat adică greu la umăr.

Greșeli cu banii cei noi. Era de prevăzută, că la introducerea obligatoare a banilor noui greșeli se vor ivi multe și în multe părți. Dar mai ales este expus și aci poporul cu mai puțină carte. O știre ce sosește acum din Budapesta însă arată, că primejdie se poate întâmpla chiar și la locuri din cele mai obișnuite cu banii și cu socotelile acestora. O bancă frunțoasă din Budapesta la sărbătorile Sămbăta trecută. Cassarul ei, un ofician constiințios almintrelea, pentru un cec de 40.000 coroane — a plătit unul mare comerciant din capitală suma de 40.000 florini. La facerea bilanțului, cassarul cu spaimă a observat greșeala și după multă spargere de cap și-a adus aminte de solvirea sumei la mâna comerciantului. A înștiințat pe șeful său și pe directorul Băncii, cari, convingându-se de nevinovăția cassarului, — au plătit cu cea mai mare energie împotriva comerciantului și au pretins restituirea sumei de 20.000 fl. (40.000 coroane). La început acesta a negat că a primit îndoita sumă; în cele din urmă însă a fost silit să recunoască și a plătit înapozi prisozul de 40.000 coroane.

Facem atenți pe toți cetitorii noștri, să fie cu ochii în patru la operațiunile lor cu banii noi, căci almintrelea ușor o pot păți foarte rău și paguba cu greu se poate repara.

Cas de moarte. Fruntașul nostru din Pecica-română, Teodor Orga, a îndurat o grea lovitură a sorții. Frumosul și inteligentul său fiu, lumina ochilor săi, Remus, soldat la artileria din St-Nicolau-mie, a încetat din viață. Doișii părinți și-au dus scumpul cadavru în cimiterul din Pecica. Dumnezeu să-i mângăie.

Neecrolog. Ni-se scrie din Cuiedi următoarea veste tristă: Joi, în 6/18 Ianuarie a. c., după lungi și grele suferințe a încetat din viață dna preoteasă Letiția Micluța nasc. Stoia, soția iubită a părintelui Terențiu Micluța din Cuiedi, în vârstă de 20 de ani și în al 5-lea an al fericitei sale căsătorii, lăsând în cea mai adâncă jale pe soțul său iubit, pe scumpul săi micuțel Aurel și Aurora, pe nemângăiata mamă Ecaterina Stoia n. Secula, un număr considerabil de rudeni și cunoșcuți, cum și pe toți credincioșii din comună. Osămintele scumpului defuncte s'au așezat spre vecnică odihnă Duminecă, în 9/21 l. c. în cimitierul gc. or. românesc de acolo. — Fie-i țărina ușoară și amintirea vecnică, ear' întristatei familii Dumnezeu trimită să-i mângăierea! sa

Catastrofă pe mare. Se telegrafează din Hamburg că vaporul „Carl” mergend de la Christiania spre Sunderland, s'a cufundat în mare. Atât marinarii, cât și călătorii, afară de un singur om, s'au înneecat toți.

Un învățător pensionat și bine calificat care a înființat cor în 9 comune și conduce cu măiestrie și acum un cor bun, se recomandă pentru ori ce lucru de cancelarie, școlar ori bisec sc. Adresa la administrația ziarului nostru.

Raportul comitetului de supraveghiere al bancei „Sentinela”, cătră adunarea generală.

Onorată adunare generală! Examindnd registrele, bilanțul și contul profitului și al perderilor, conform § ului 40 din statute, le-am aflat în cea mai bună ordine; asemenea controlând și administrarea în decursul anului, precum și propunerile direcțiunii în privința împărțirii profitului curat, suntem de acord cu acela și propunem a da direcțiunii și comitetului de supraveghiere absolutul. Satul-nou, în 22 Ianuarie 1900.

Comitetul de supraveghiere.

Posta redacției.

— D-șoarei Maria Bica, în Tâșad: Publicăm în numărul de azi. Vă rugăm să ne trimiteți încă din colecția ce aveți.

— Dlul George Baderca, în Mehadica: Vă puteți adresa la Comitetul central al „Asociațiunii transilvane” în Sibiu și la Academia română în București.

— Dlul Ioan Suciu jun. în Băiești: Adresați-vă la ori-și-care librărie (prăvălie de cărți), de pildă: la librăria Ciurcu în Brașov, W. Krafft în Sibiu etc.

N. M. Topoloveț. Mulțumim pentru informațiunii. Deoarece-țe întreaga afacere este deja la consistor și chiar împărțită pentru a fi referată, nu ne mai permitem a reveni asupra afacerii. Vor judeca cei competenți.

Giulița. Toate actele referitoare la isprăvile aceluși avocat, sunt la tribunalul din Oradea-Mare. Poți cere ca pe cale oficiasă ele să fie aduse la locul unde te judeci ca M. Copii poți scoate (despre curentare) la tribunalul din Arad.

D. M. Biserica Albă. Pentru Nrul acesta a sosit târziu. De altminteri și noi avem toată stima pentru părintele Brinzeiu, a căruî întâmpinare se va și publica în alt număr.

G. Dârlea și Fl. Cilb, Măsca. Se vor publica ceva mai târziu, că sunt multe la rând.

Laic, Sibiu. Fiind acolo, îți va fi mai ușor ca nou d'acel, să afli cauza pentru care numita „ilustritate” a recentului trecut național a lipsit de pe lista celor invitați la „prânzul festiv”. De altfel chestia nu e tocmai așa de importantă, ori-cât de „caracteristică” o crezi.

Pecica. Dacă așa s'a întâmplat la înmormântarea lui Romul Oargă, credem că ven. consistor va lua măsuri ca batjocuri să nu se mai întâmple într'o comună așa frunțoasă și cu țeranii cinstiți, ca T. Orga.

Posta administrației.

Dlor: N. Bogdan în Ezeres; P. Moisin în V-Hunyad; Simeon Bulecu, în Somoșches, Ioan Nicola în Resița, Traian Balomir în Balomir, Mihaiu Pătesan în... ? M. Linul în Năsăud, Ioan Ioachim, George Furdul în Brânicea. Pentru a Vă pute expedea cărțile ce ați binevoit a comanda la noi, Vă rugăm a ne trimite prețul lor prin mandat postal, căci altcum cu rambursă — cum cereți — Vă vine prea scump porto postal. — Prețul pentru un Amicul Poporului e 50 cr. și un Calendar 30 cr. la cari e a se mai adăuga 5 cr. de fie-care exempliar pentru porto postal.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.
Red. respons.: Ioan Russu Șirianu.

ECONOMIE.

Grâne.

Prețurile de la 22 Noembrie.

	Arad:	B.-Pesta
Grâu Aprilie fl.	7.10—7.30 fl.	7.96—7.87
Octomvrie		8.02—8.03
Cucuruz Maiu	3.80—3.90	5—5.01
vechiu	5.—5.20	5.20—5.50
Orz vechiu		5.65—6.60
nou	5.40—5.50	
Secară Apr.	5.60—5.70	6.42—6.44
vechiu		6.10—6.35
Ovės Apr.	4.40—4.50	5.6—5.8
Oct.		4.90—5.28

Cursul pieții din Arad.

Hărle-monetă română	Cump. fl. 948	vënd	9.52
Lire turcești			19.—
Imperiali (15 R. aur)	18.90		12.—
Rubie rusești 100 à	126.—		5.62
Galbeni	5.58		9.52
Napoleon-d'or	9.48		58.95
100 Marco germane	58.50		12.56
Livre sterling	11.90		

Spirit:

	21 Oct.
Spirit rafinat; cu toptanu	55.50
" cu micu	56.50
" brut cu toptanu	54.50
" cu mic	55.50

Porci:

(Piața Steinbruch)

Ungari; greutate:		cr. p. kg.
bătrâni 320—380 kg.	40—42.	" " "
tineri 320—390	44—44.5	" " "
" 250—390	44—45	" " "
" până 250	45—46	" " "
mijlocie 240—260	47.5—48	" " "

La administrația

„Tribunei Poporului“

se află în deposit spre vânzare următoarele opuri și broșuri:

„Teoria dramei“ de Dr. Iosif Blaga.

Prețul 1 fl. 80 cr.

„Cuvântări bis. de Massilon traduse prin Ioan Genț. Prețul 2 fl. 50 cr.

„Lupta pentru drept“ de Dr. R. Ihering traducere, de T. V. Păcățeanu Prețul 1 fl.

„Din vremuri apuse“ de Iudita Secuia, Prețul 50 cr.

„Juvenilia“, prosă și versuri de Sextil Pușcariu. Prețul 80 cr.

„Vieritul“, de Petru Vanceu. Prețul 50 cr.

„Pribeag“, de I. Sceopul. Prețul 75 cr.

La facerea comenzilor, cari se vor efectua prompt, rugăm a se adăuga și spesele de porto postal.

Administrațiunea „Trib. Pop.“

„Biblioteca Teatrală“, apare în Brașov ediția Societății de teatru Român. Broșura 7 cuprinde „Unde dai și unde creapă“, comedie în 2 acte Al. Cosmar, localizată de Iuliu Popescu. Numele dlui Iulia Popescu, mai ales ca traducător și localisator al mai multor piese de teatru, este cunoscut și apreciat la noi. D-sa a tradus și „Bustul“, jucat cu atâta succes de diletanții români din Sibiu, înainte cu 5 ani. Piesa de mai sus desigur va fi primită cu plăcere și diletanții români vor juca-o cu predilecție. Noi o recomandăm cu toată căldura. Este o localizare bună a unei piese teatrale de valoare.

A apărut în editura de arte grafice „Minerva“ din București „Călimdarul Minervei“ pe anul 1900 cuprinde o mulțime de lucruri frumoase și instructive.

O carte bună. Distinsul nostru profesor din Brașov, Dl Vasile Goldiș a lucra o folositoare carte școlară: „Geografia pentru școlile populare, întocmită pe baza planului Ministerial de învățământ. Partea primă (pentru clasele III și IV), cu numeroase ilustrații și harte colorate.“ Editura librăriei Ciurcu Brașov. Prețul unui exemplar 35 cr. Materialul tratat se estinde pe 68 pagini, în ordinea următoare: 1. Regiunile lumii, 2. Comuna, 3. Locuitorii și ocupațiunea lor, 4. Religiuinea și limba locuitorilor, 5. Hotarul comunei, 6. Drumurile, 7. Apele curgătoare, 8. Apele stătătoare, 9. Mijloacele de comunicațiune, 10. Insulă, peninsula, golf, 11. Șesul, 12. Dealuri și văi, 13. Orizontul, 14. Desemnarea regiunilor lumii, 15. Harta, 16. Cercul, 17. Comitatul, 18. Ungaria. — II. „Ungaria și Europa.“ (Materialul clasei a IV-a.) Ținutul muntos din Sudost. Câmpia Ungariei. Ținutul muntos Nordostic, Ținutul muntos Nordvestic, Ținutul deluros Sudvestic. Orașul Fiume și ținutul lui. Ungaria în genere. Țerile aparținătoare Ungariei. Europa în genere. La toate capitulele e alăturată câte o mapă colorată.

O recomandăm cu toată căldura învățătorilor noștri.

Exerciții intuitive și gimnastice, manual pentru învățătorii școlilor populare române, întocmit după plan, de Ioan Tuduceșcu, învățător în Lipova. Ediția a III. Prețul unui exemplar: 30 cruceri.

O nouă carte folositoare. Sub titlul: „Amicul Poporului, îndreptător în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român, de Titu Vuculescu, pretor, a apărut tocmai acum în tipografia „Tribunei Poporului“ în Arad o carte în adevăr folositoare pentru popor. Ea se extinde pe 148 pagini, în format 8° mare, cu un tipariu frumos și bine îngrijit, broșată elegant și scrisă într'un limbajiu la înțelesul poporului. Cuprinsul pe scurt al bogatului material al cărții este următorul:

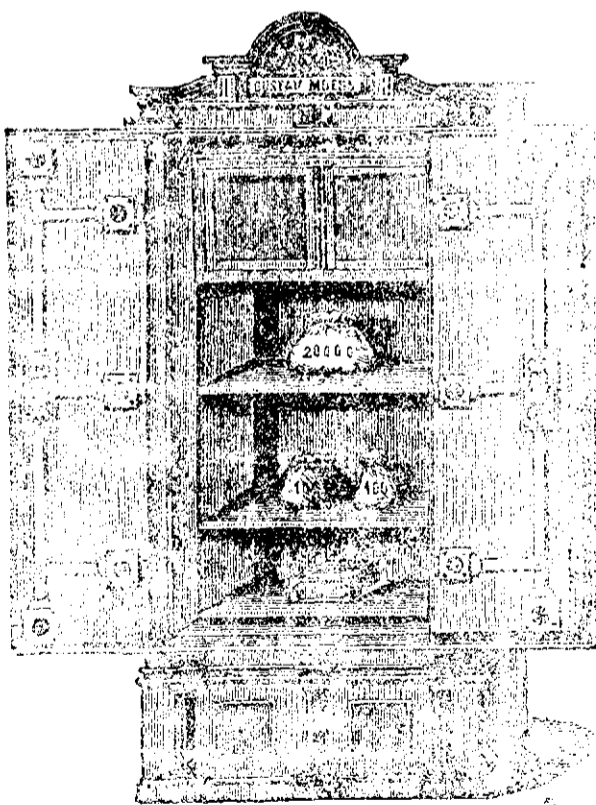
I. Agricultură. — II. Ape (mori de apă navigare, irigații, plute). — III. Boalele și păstrarea vitelor. — IV. Cause comunale. — V. Drumuri și vama. — VI. Finanțiere. — VII. Industrie. — VIII. Judecătoria. — IX. Matriculele de stat. — X. Militare. — XI. Mine (Ocnărit). — XII. Moștenire. — XIII. Ordinea publică (Ajutor la nenorociri, Aducerea puștilor din altă țară, Apa de sodă, Ajutorarea sâracilor, Adunări publice, Afacerea cu zăloage, Boalele epidemice, Birturi, Curățirea coșurilor (hornuri), Curățirea ulițelor, Calea ferată, Cetățenia de stat, Escortarea, Esficări, Instruarea în joc, Invențiuni (descoperiri), Legea de presă, Lucruri istorice, Ospătării, Plata medicului, Piața (Țerguri), Poșta, Privilegiu (Patente), Paza contra focului, Societăți (bănci, case de păstrare), Site de aramă, Sdronețe, Sămânțe de bucure, Instanțieri, Școală secretă, Ținerea cânilor, Trecerea în altă țară, Tipografie, Vânzarea bureților, Vânzarea de puști și prav de pușcă, Veninuri). — XIV. Orfanale. — XV. Păduri. — XVI. Pescui XVII. Religiuinea. — XVIII. coală — XIX. Sănătatea publică. — XX. Servitori. — XXI. Vénat.

Ori-ce daraveri, pe cari poporul le are aproape zilnic atât cu diregătoriile administrative, cât și cu judecătoriale din patrie, cărturarii din popor le află în cartea aceasta toate la un loc, bine lămurite și spuse în limba populară și înțeleasă de toți.

Prețul acestei cărți folositoare este numai 1 coroană (50 cruceri) și se poate comanda atât la autor în M. Pécška, cât și la administrațiunea „Tribunei Poporului“.

„Drepturile, datorințele și responsabilitatea membrilor de direcțiune“, de Alfred Kormos, trad. de Constantin Pop, funcționar la „Albina“. Carte foarte importantă pentru membrii din direcțiunea tuturor institutelor de bani și a ori-cărora societăți pe acții. Costă 1 fl. 50.

Fabrică de Casse.

In atelierul meu se construiesc

Casse de fer

obicinuite, din cel mai solid material, sigure contra focului și spargerei.

Casse-Panczer

pentru bănci, construite din cel mai veritabil oțel.

Ori-ce spargere e absolut imposibilă fie cu ori-ce instrument anume meșteșugit pentru scopul acesta.

Garantiez pe deplin că în termen de 24 ore aceste casse nu se vor pute găuri.

Rog deci On. public, care are trebuință de Casse de fer, să mă onoreze cu încrederea și cu comenzile sale, asigurându-l că va fi pe deplin satisfăcut.

Pentru biserică și comune liferez casse pe lângă solvire în rate după învoială.

Lista prețurilor gratuit și franco.

Cu distincă stimă:

GUSTAW MOESS

fabrică de casse

SIBIU Strada Poplăcel-mari Nr 8.

366 14—

Calindarul nostru

pe anul visect 1900

ca prim călimdar scos în tipografia noastră

a apărut tocmai acum

cu ilustrațiuni, cu un bogat și variat cuprins literar.

Prețul 30 cr.

plus 5 cr. poro postal.

Doritorii de a și-l procura sunt rugați

a se adresa la

Administrația „Tribunei Poporului“

La comande mai mari de 10 exemplare

dăm 20% rabat.

ADMINISTRAȚIA

„Tribunei Poporului“.